Mendelova univerzita v Brně

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Socioekonomická analýza rozvoje obce Chválenice

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Lucie Dolinová

Autor práce:

MgA. Alfred Texel

Brno 2016

Poděkování

První osobou, které chci na těchto řádcích vyjádřit moje poděkování, je vedoucí práce Ing. Lucie Dolinová – děkuji za podnětné připomínky, podporu a trpělivý přístup, kterého se mi dostávalo při zpracování této práce.

Další poděkování je pro Michala Ohlídala, Víta Kašpara a Čestmíra Koubu, jimž vděčím nejen za nezměrné množství cenných doporučení.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Socioekonomická analýza rozvoje obce Chválenice* vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Brně dne 20. května 2016 _____

Abstract

This bachelor thesis deals with Czech countryside issues. Per literature review basically characterizes countryside and rural scope – history, factors and limits of development applied strategies. Following to this part – forming the basis for the practical part – is analysis socioeconomic development of Chválenice´s municipality. Per method of Municipality development program summarize and suggest next options of municipality development.

Keyword

Countryside; factors, limits municipality development; development strategies, socioeconomic analyse, Chválenice

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou českého venkova. Pomocí literární rešerše charakterizuje v obecné rovině venkov a venkovský prostor – historii, faktory a limity rozvoje a uplatňované strategie. V návaznosti na tuto část, která tvoří východisko části praktické, je provedena analýza socioekonomického rozvoje obce Chválenice. Podle metodiky Programu rozvoje obce shrnuje a navrhuje možnosti dalšího přístupu pro rozvoj obce.

Klíčová slova

Venkov; faktory, limity rozvoje obce; strategické plánování; socioekonomická analýza; Chválenice

Obsah

1 Úvod 9

1.1 Cíl práce 9

2 Rešerše literatury 10

2.1 Vymezení pojmu 10

2.1.1 Kvalitativní vymezení 12

2.1.2 Kvantitativní vymezení 13

2.2 Historie českého venkova 15

2.2.1 Venkov v letech 1938 – 1990 15

2.2.2 Venkov a jeho proměny po roce 1990 16

2.3 Faktory a limity rozvoje venkova 16

2.3.1 Rozvoj venkova v protikladu k zemědělství, údržbě krajiny a životního prostředí 17

2.3.2 Malé a střední podnikání 18

2.3.3 Cestovní ruch 19

2.3.4 Obec – vztah k rozvoji 19

2.3.5 Obyvatelstvo venkova – kultura, tradice 20

2.3.6 Vybavenost a infrastruktura 20

2.4 Limity rozvoje venkova 21

2.5 Strategie obnovy/podpory venkova 22

2.5.1 Národní úroveň 23

2.5.2 Krajská úroveň 24

2.5.3 Mikroregionální úroveň 24
2.5.4 Obecní úroveň 24
3 Metodika praktické části BP 25
3.1 Komparativní analýza 25
3.2 Kvantitativní výzkum – dotazníkové šetření 25
3.3 Metodický dokument 26
4 Praktická část 27
4.1 Obec Chválenice 27
4.1.1 Vymezení řešeného území 27
4.1.2 Historie Obce 29
4.1.3 Mikroregion Radyně 31
4.1.4 Obce a obyvatelstvo MiR 32
4.1.5 Aktivity MiR 33
4.1.6 Financování MiR 33
4.1.7 Financování společných projektů 34
4.2 Bydlení a osídlení 34
4.2.1 Demografická struktura a současný vývoj populace 34
4.2.2 Domácnosti a bydlení 36
4.2.3 Místní spolky 37
4.3 Hospodářství 38
4.3.1 Podniky v obci 38
4.3.2 Srovnání s obcemi MiR 39
4.3.3 Trh práce 40

4.3.4 Cestovní ruch 40
4.4 Infrastruktura 41
4.4.1 Vodovodní síť 41
4.4.2 Kanalizace 41
4.4.3 Čistírna odpadních vod 41
4.4.4 Plynofikace 41
4.4.5 Silniční síť 42
4.4.6 Intenzita automobilové dopravy v obci 43
4.4.7 Železniční síť 44
4.4.8 Cyklistická doprava 44
4.4.9 Doprava z hlediska dostupnosti 45
4.4.10 Srovnání s obcemi MiR 46
4.5 Vybavenost obce 47
4.5.1 Školství 47
4.5.2 Zdravotnictví 48
4.5.3 Kultura 48
4.5.4 Sport a tělovýchova 49
4.5.5 Sociální péče 49
4.5.6 Srovnání s obcemi v MiR 50
4.6 Životní prostředí 50
4.6.1 Využití území v obci Chválenice 50
4.6.2 Stav půdy, vod a ovzduší 52

4.6.3 Odpadová politika 53
4.6.4 Významné krajinné prvky 53
4.7 Správa obce 54
4.7.1 Obecní úřad a kompetence obce 54
4.7.2 Hospodaření obce 55
4.7.3 Aktivity MiR v obci Chválenice 57
5 Dotazníkové šetření 58
5.1 Položené otázky 58
5.1.1 Výsledky šetření 58
5.2 SWOT analýza 60
5.2.1 Silné stránky 60
5.2.2 Slabé stránky 60
5.2.3 Příležitosti 61
5.2.4 Hrozby 61
5.3 Diskuze 62
5.3.1 Měkká řešení 62
5.3.2 Tvrdá řešení 63
5.3.3 Obchvat Chválenic 63
6 Závěr 65
7 Seznam použité literatury 66
8 Seznam příloh 72

1 Úvod

Venkov a venkovský prostor prošel v posledních dvou desetiletích změnami související se změnou politického, ekonomického a sociálního prostředí v naší zemi. Dlouhé období nesvobody poznamenalo venkov mnoha negativními vlivy, které v různé míře determinují jeho současný a budoucí rozvoj.

Stejně jako Česká republika se snaží kontinuálně navázat na období první republiky, tak i venkov a procesy tam probíhající usilují o to samé. Postavení venkova bylo ve zmíněném období srovnatelné s ostatními vyspělými státy světa. Procesy a strategie rozvoje venkova pomáhají k návratu na ztracenou úroveň.

Přerod v přístupu k rurálnímu prostoru je patrný v citlivějším zacházení s venkovskou krajinou – opuštění modelu intenzivního hospodaření a přijmutí principů udržitelného rozvoje jako nedílné součásti způsobu zemědělské činnosti. Tyto proměny, stejně jako hlubší rozvoj venkovské společnosti, mě vedly ke zpracování bakalářské práce zabývající se českým venkovem.

1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat území obce Chválenice. Definovat a vymezit území obce z hlediska demografického, hospodářského a environmentálního (podrobněji analytická část práce).

Základem pro zpracování je analýza a interpretace získaných sekundárních dat a dále zpracování výsledků dotazníkového šetření. Pomocí výše uvedených datových podkladů budou identifikovány limity rozvoje šetřeného území a další faktory rozvoje obce. Na základě toho budou navržena konkrétní opatření, jež si kladou za cíl zlepšit budoucí rozvoj obce Chválenice.

2 Rešerše literatury

Tato kapitola se věnuje vymezení pojmu venkov a venkovský prostor, jako nezbytný předpoklad pro pochopení analytické části práce. Dále popisuje historický vývoj venkovských oblastí a sídel od roku 1938 do 90. let 20. století a objasňuje nejvýznamnější faktory, které ovlivňovaly vývoj na venkově v tomto období. Další podkapitola vymezuje současné faktory a limity rozvoje venkova. Závěrečná část kapitoly pak popisuje rozvojové strategie uplatňujíc se na různých úrovních (evropská, národní atd.).

2.1 Vymezení pojmu

Před samotným analytickým vymezením přístupů je třeba zmínit dva rozdílné pojmy, a to venkovská obec a venkov, resp. venkovský prostor. Perlín (2013) definuje *venkovskou obec* jako „nespojité vymezení jednotlivých sídel, obcí podle stanovených kritérií, které se vztahují k jednotce, obvykle se jedná o ukazatele absolutní, počet obyvatel, správní funkce apod.“. Termínem *venkovský prostor* nebo *venkov* jsou označovány oblasti s malým počtem obyvatel, resp. s nízkou hustotou zalidnění, ve kterých převládají extenzivní formy hospodaření, extenzivní formy využívání půdy, jako zemědělství nebo lesnictví (Johnston, 1994).

Vymezit venkov pomocí zákona (konkrétně Zákon o obcích 128/2000 Sb.) není možné. Zmíněný zákon definuje čtyři základní kategorie – statutární města, města, městyse a obce ostatní. Jsou tedy obce ostatní venkovským prostorem – venkovem? Podle Perlína (2010) tomu tak není, což dokládá odkazem na dvě metodiky. První z nich je metodika Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), která za venkov/venkovské území považuje území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2. Druhou metodikou pro vymezení venkova je podíl obyvatel ekonomicky aktivních v zemědělství, který na venkově musí být vyšší než 4,38 %.

Venkovskému prostoru se pak věnuje Klufová (2015), která uvádí též dva různé typy přístupů, které mohou venkovský prostor lépe vymezit. Přístup první je koncept odlišující venkov jako charakteristický typ lokality – „venkov jako prostor“. Druhý přístup,

venkov jako sociální reprezentace, vymezuje venkov jako „reprezentující prostor.“ Klufová pak shrnuje:

„Potřeba odlišit prostor rurální od urbánního je jednou z nejstarších myšlenek geografie a tedy je hluboce kulturně zakořeněn. Prapůvodně vychází z vnímání města a venkova - města jako prostoru uzavřeného nebo též chráněného (městské hradby) a prostoru otevřeného či nekontrolovatelného.“

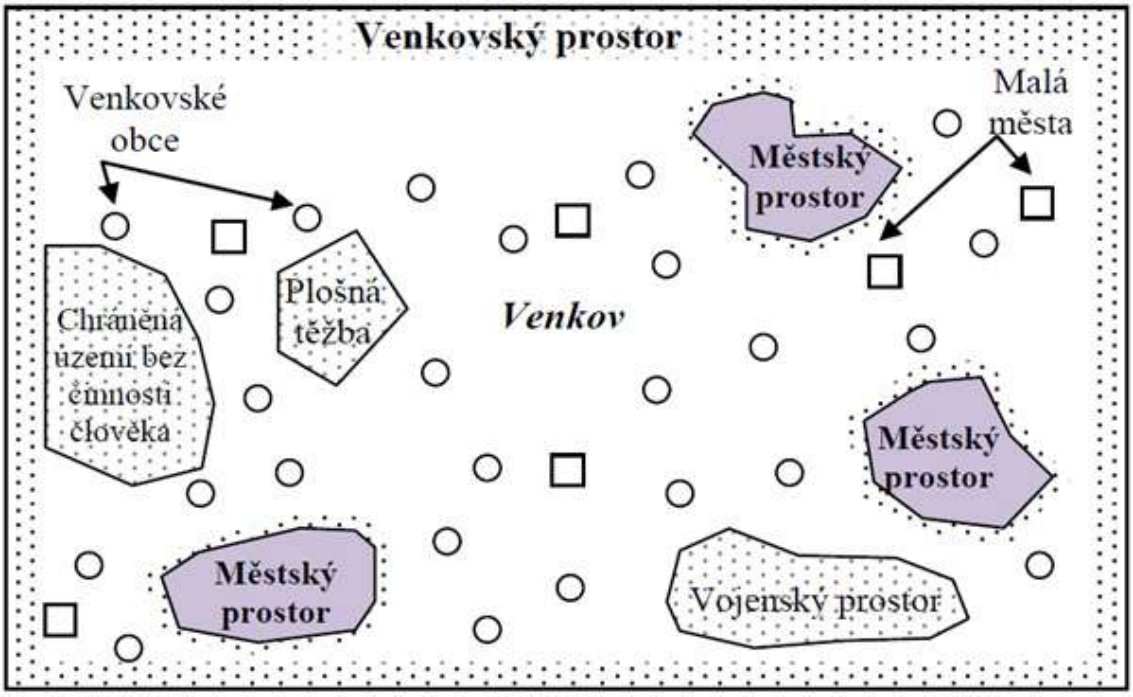

Obrázek 1: Prostorové vymezení venkovského prostoru
Zdroj: Binek a kol. (2009, 96)

V současné době není jednoduché vymezit venkovský prostor kvůli změnám, které doznal v posledních desetiletích, a to nemusíme nutně myslet jen venkov český. V 60. a 70. letech jsme o venkovu mohli mluvit jako o mimořádně heterogenním typu území. Společnými znaky takových území byla malá hustota obyvatelstva a vysoký podíl zaměstnanců v zemědělství (Svobodová & Věžník, 2014). Z širšího hlediska lze venkov vymezit jako prostor zahrnující jak venkovskou krajinu[1], tak venkovská sídla (Suchopárová, 2006). V neposlední řadě pak jmenujme přístupy kvalitativní a kvantitativní.

[1] Venkovskou krajinou máme na mysli přírodní prostředí související s lidským osídlením (Perlín 1999).

2.1.1 Kvalitativní vymezení

Účelem vymezení venkova je najít pokud možno co nejvíce odpovídajících prostor jako územně souvislé regiony nebo shodu identifikačních znaků souvisejících jednotek, které můžeme nazvat venkovskými (Svobodová & Věžník, 2014).

- **Urbanistické znaky:**
    - vysoký podíl rodinných domů,
    - málo vyvinutá uliční síť s dominantním prostorem návsi jako společenského a kulturního centra sídla,
    - rozvolněná zástavba,
    - vysoký podíl zeleně v sídle.
- **Architektonické znaky:**
    - nízkopodlažní zástavba,
    - absence nájemního bydlení,
    - domy doplněny hospodářským zázemím (integrace obytné a dalších funkcí),
    - vymezení dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi.
- **Sociální znaky:**
    - užší sociální kontakty mezi obyvateli sídla,
    - neformální sociální kontrola,
    - participace,
    - tradicionalismus,
    - konzervatismus

- **Ekonomické znaky:**
    - dominantní nebo rozhodující činností je zemědělství,
    - primární výroba potravin,
    - významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí do zaměstnání mimo toto sídlo,
    - vyšší podíl samozásobitelství,
    - kutilství.
- **Administrativní znaky:**
    - statut sídla (sídlo, které v minulosti či v současnosti získalo městská práva, je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi)

„Na základě uvedených znaků s výjimkou administrativních a velikostních není možné bezezbytku plošně vymezit území splňující znaky venkova. V praxi se vedle toho zpravidla užívá různých velikostních (kvantitativních) znaků“ (Svobodová & Věžník, 2014).

2.1.2 Kvantitativní vymezení

Nejsnadněji zjistitelnou a dlouhodobě sledovanou charakteristikou sloužící k vymezování venkova je počet trvale bydlících v obci (počet obyvatel). Avšak velikost sídla není dostačujícím způsobem výpovědi o zařazení obce mezi venkovské a zpravidla se doplňuje dalšími údaji. Pro vymezení venkova používá Evropská unie metodiku klasifikace regionů OECD, jak zmiňuje též Perlín (2010) založenou na kritériu hustoty osídlení a podílu populace v nižších územních jednotkách (Svobodová & Věžník, 2014).

V národním měřítku je dle definice Českého statistického úřadu (ČSÚ) (Postavení venkova v krajích ČR, 2009) venkovským prostorem obce s velikostí do 2000 obyvatel nebo obec do 3000 obyvatel, mající hustotu menší než 150 obyvatel/km^2 (metodika OECD).

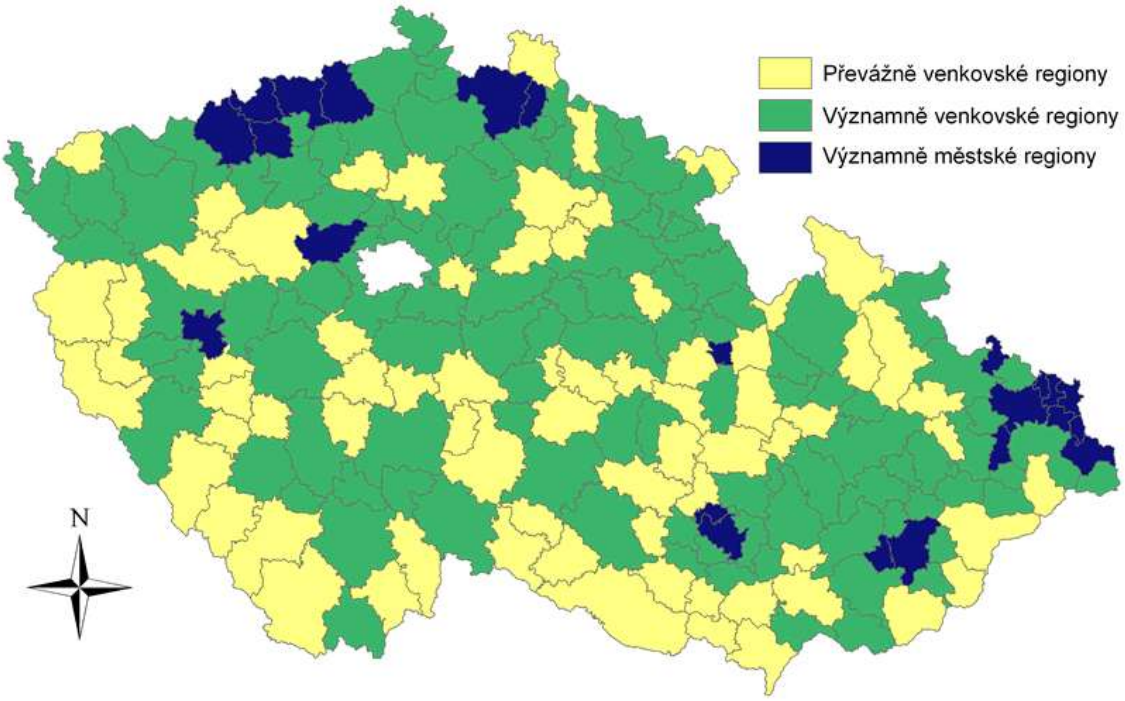

Obrázek 2: Venkovské regiony podle hustoty zalidnění (ORP), limit 150 obyv./km2
Zdroj: Vymezení venkovských obcí v Česku, 2009

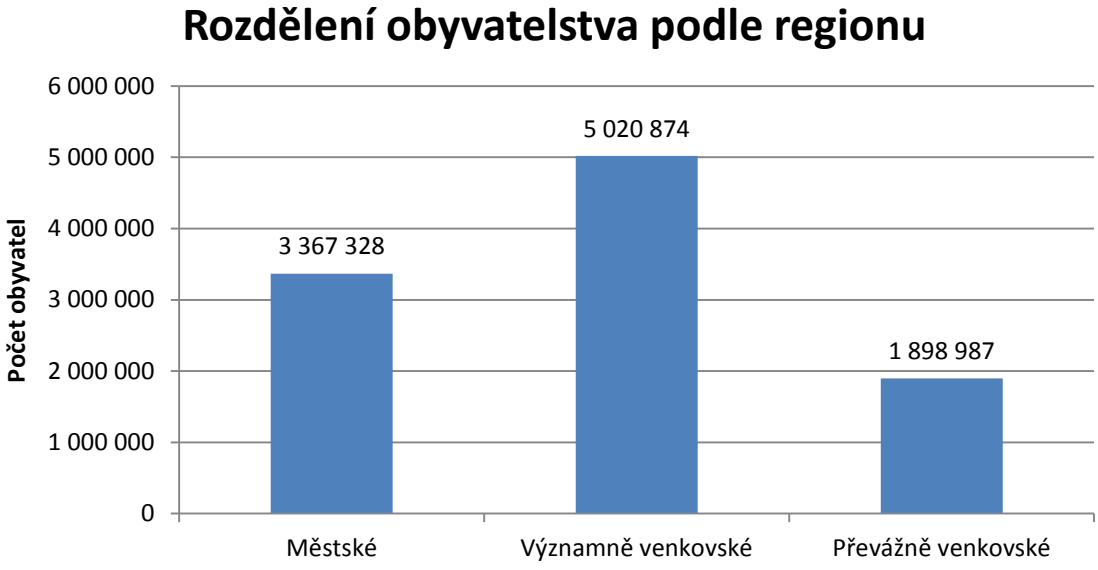

Obrázek 3: Počet obyvatel žijících v regionech podle metodiky OECD (2009)
Zdroj: Vymezení venkovských obcí v Česku, 2009

2.2 Historie českého venkova

Podkapitola se věnuje historii českého venkova od roku 1938 do 90. let 20. století. Zmiňuje nejdůležitější faktory, jež významným způsobem ovlivnily český venkov. Pro přehlednost je stejně jako u Perlína (1999) zmiňované období rozděleno na dvě části.

2.2.1 Venkov v letech 1938 – 1990

Neklidné dějiny 20. století se projevily i na českém venkově. Třicátá léta jsou, z pohledu probíhajících procesů, na českém venkově srovnatelná s okolními státy. Vývoj venkova výrazně poznamenaly politická rozhodnutí a z nich plynoucí socioekonomické změny od roku 1937.

Nejvýznamnějšími událostmi dějin, které ovlivnily český venkov, jsou podle Perlína (1999) tyto:

- *rok 1938* – vysídlení českého obyvatelstva z obsazených Sudet – přerušení kontinuity vlastnických vztahů, narušení sociálních vazeb, které ovlivnily další vývoj,
- *rok 1945* – vysídlení německého obyvatelstva – definitivní ztráta kontinuity, zpřetrhání sociálních vazeb a sítí; pohraničí nebylo nikdy dosídleno (r. 1950 – na dosídlených územích žilo jen 50 % obyvatel ve srovnání s rokem 1930),
- *kolektivizace* – probíhající v letech 1949 – 1953 znamenala přerušení do té doby tradičnho způsobu hospodaření a změnu v běžných sociálních sítích (na pozice vůdčích osobností vesnice (sedlák, učitel, farář) jsou dosazovány institucionalizovaní – nepřirození lídři – předseda JZD, místní buňky KSČ, MNV),
- *socializace* – období let 1953 až konec 60. let – zvětšení zemědělských ploch a zavedení zemědělských strojů zvýšilo produktivitu práce na venkově, ale odchodem poslední generace emigrantů do průmyslových center (Ostravsko, Mostecko) zůstala na venkově stárnoucí generace,
- *normalizace* – v letech 1970 – 1989 se na venkově začíná uplatňovat tzv. středisková soustava sídel, které koncentrují společensko-ekonomické aktivity.

V Střediskách osídlení místního významu (SOMV) se začínají budovat nákupní střediska, kulturní domy nebo centra velkých JZD. V obcích nestřediskových není podporována investiční výstavba, ruší se hospody, obchody. Dochází též k administrativnímu slučování. V normalizačním období se rychle rozvíjí chataření a chalupaření, soustřeďující se v oblastech rekreačně přitažlivých nebo periferních.

2.2.2 Venkov a jeho proměny po roce 1990

Sametová revoluce v roce 1989 a pád komunistického režimu znamenal mnoho zásadních změn pro celou naši společnost. Pozitiva a negativa z nich plynoucí změnily sociální, ekonomické a kulturní struktury obyvatelstva. Logicky se tyto změny projevily i na venkově. Rozhodující jsou podle Perlína (1999) tyto tři faktory:

- *privatizace* – prodej státního majetku soukromým subjektům, změna vlastnických struktur hlavně u zpracovatelských závodů;
- *transformace* – vyrovnání se se členy družstva, kteří do nich často násilím vstupovali v 50. letech a vymezení podílů jednotlivých družstevníků, transformace nebyla nikdy ukončena a řada družstev se změnila na nové obchodní společnosti;
- *restituce* – v zemědělské výrobě byly restituovány hlavně pozemky a budovy bývalých státních statků, proces vedl k obnovení soukromovlastnických vztahů na venkově.

2.3 Faktory a limity rozvoje venkova

Možností rozvoje venkova existuje celá řada – hierarchicky můžeme vymezit tři přístupy:

1. celostátní a regionální,
2. sektorové,
3. řízené shora nebo zdola.

„Specifičnost jednotlivých regionů nutí zúčastněné aktéry přistupovat diferencovaně, tzn. respektovat jedinečnost prostoru, neprosazovat typová řešení problematiky venkovských oblastí a obcí“ (Svobodová, 2009).

	Obyvatelstvo	Kultura, tradice	Zemědělství	Průmyslová výroba	Služby, vybavenost	Cestovní ruch	Infrastruktura	Životní prostředí	Správa obce
Obyvatelstvo		Společenský život	Zaměstnanost	Zaměstnanost	Kvalita života	Zdroj příjmů	Kvalita života	Kvalita života	Rozvoj obce
Kultura, tradice	Společenský život		Místní produkty	Místní produkty	Místní produkty	Venkovský CR	---	---	Podpora aktivit
Zemědělství	Zaměstnanost	Místní produkty		Zprac. průmysl	---	Agroturistika	---	Údržba krajiny	Vzhled obce
Průmyslová výroba	Zaměstnanost	Místní produkty	Zprac. průmysl		Přilákání investic	---	Lokalizace firem	Znečištění vs. údržba	Lokalizace firem
Služby, vybavenost	Kvalita života	Místní produkty	---	Přilákání investic		Příliv turistů	Kvalita života	---	Rozvoj obce
Cestovní ruch	Zdroj příjmů	Venkovský CR	Agroturistika	---	Příliv turistů		Příliv turistů	Příliv turistů	Podpora CR
Infrastruktura	Kvalita života	---	---	Lokalizace firem	Kvalita života	Příliv turistů		Kvalita ŽP	Zkvalitňování infrastr.
Životní prostředí	Kvalita života	---	Údržba krajiny	Znečištění vs. údržba	---	Příliv turistů	Kvalita ŽP		Údržba krajiny
Správa obce	Rozvoj obce	Podpora aktivit	Vzhled obce	Lokalizace firem	Rozvoj obce	Podpora CR	Zkvalitňování infrastr.	Údržba krajiny	

Obrázek 4: Základní sektory ovlivňující rozvoj venkova
Zdroj: Svobodová, 2009

Obrázek 4 ukazuje, že rozvoj venkova není záležitostí jen jednoho sektoru, ale je determinován vzájemnou multisektorální provázaností.

Jak již bylo řečeno, venkovské regiony jsou specifickým prostředím, ovlivňující charakter České republiky. Přehled základních složek ovlivňující rozvoj či útlum pomáhá změnám vedoucí ke zvýšení kvality života na venkově. Svobodová (2009) rozlišuje následující faktory rozvoje venkova

2.3.1 Rozvoj venkova v protikladu k zemědělství, údržbě krajiny a životního prostředí

Transformační proces a restrukturalizace českého zemědělství v 90. letech byl složitým procesem a dopady z něj plynoucí pociťuje zemědělství a venkov dodnes. Liberalizační procesy tohoto období se logicky promítly i v primárním sektoru. Negativním jevem je nezaměstnanost venkovského obyvatelstva (míra nezaměstnanosti klesá v závislosti

vzdálenosti jádrové oblasti). Pozitivními jevy je rostoucí produktivita, efektivita a specializace zemědělských podniků. Vstup do EU znamenal také kvalitativní posun v údržbě a ochraně venkovské krajiny – nárůst ekologických principů v zemědělském a lesním hospodaření.

Oproti minulosti se praktické činnosti v utváření krajiny podílí jen malá část populace. Urbanizace znamenala pokles v počtu vlastníků půdy a zvýšený význam nepřímého rozhodování. Krajina nabývá hodnoty celospolečenské – součást identity jedince, regionu či národa. Nabytých hodnot krajiny pak státy vyjadřují prostřednictvím zákonných možností – vyhlašováním chráněných území.

Socialistické zemědělství se projevilo v chápání zemědělce jako málo kvalifikované pracovní síly – tato představa přetrvala do současnosti. Zemědělec je však i synonymem cenného lidského kapitálu v regionu – dnešní soukromí zemědělci představují „hybatele změn“ projevující se v celkovém lokálním či mikroregionálním rozvoji (Perlín, 1999).

2.3.2 Malé a střední podnikání

Mikropodniky, malé a střední podniky (MSP) představují z hospodářského hlediska ústřední roli. Často však narážejí na nedokonalosti trhu v podobě obtížného získávání kapitálu nebo úvěru, omezené zdroje jsou pak limitujícím faktorem při získávání technologických inovací aj (Nová definice malých a středních podniků, 2006).

Odstraňování překážek pro MSP (snížením administrativní zátěže a lepší přístup MSP k programům Společenství nebo národním podporám) je v ČR uplatňováno principem „mysli nejdříve na malé“.

Podíl MSP na celkové zaměstnanosti se v ČR dlouhodobě pohybuje okolo 60 %. Venkovské oblasti se dlouhodobě potýkají s vyšší mírou nezaměstnanosti a právě MSP mohou být jedním z významných faktorů rozvoje těchto území.

2.3.3 Cestovní ruch

Venkovský cestovní ruch je specifickým typem cestovního ruchu, který označuje vícedenní rekreační aktivity (projížďky na koni, kole; pozorování, péče o domácí zvířata, konzumace podomácku vyrobených potravin). Existují tři základní formy venkovské turistiky (Binek, 2008):

- agroturismus,
- ekoturismus,
- ekoagroturismus.

Problematickým jevem komplikující rozvoj tohoto typu cestovního ruchu je nízká spolupráce mezi podnikatelskými subjekty a státní, krajskou a obecní samosprávou. Rozvoj venkovského cestovního ruchu má též negativní dopady – environmentální, ekonomické a sociokulturní.

2.3.4 Obec – vztah k rozvoji

Rozvoj obce je závislý na „kvalitním“ vedení obce a také na kvalitě významných aktérů v území. Podmínkou „kvalitního“ vedení je využívání vhodných nástrojů řízení, např. strategické dokumenty nebo územně plánovací dokumentace. Řešení problémů rozvoje závisí zejména na velikosti sídla – města disponují větší silou a při řešení rozvojových problému jsou solitérem, oproti malým obcím, které nemají dostatečné kapacity (nejen v rozvojové problematice), ale díky spolupráci s okolními obcemi dosahují synergických efektů. Dalším vlivem je poloha obce – periferní oblasti jsou charakteristické nižšími možnostmi rozvoje ve srovnání s obcemi ležícími na hlavních rozvojových osách nebo v jejich blízkosti. Významným prvkem je obecní vybavenost – dostupnost zdravotní péče, vzdělávacích institucí (hlavně MŠ, ZŠ), služby sociální a občanská vybavenost (pro starší spoluobčany je důležitá prodejna potravin a dalšího zboží denní potřeby).

2.3.5 Obyvatelstvo venkova – kultura, tradice

Jednoduchou charakteristiku kvality lidských zdrojů můžeme vytvořit z následujících charakteristik obyvatelstva (Binek, 2007):

- věková struktura obyvatelstva,
- vzdělanost,
- podnikatelská aktivita,
- participace obyvatelstva.

Ovšem k aplikaci rozvojových nástrojů (udržení venkovské společnosti) je třeba chápat širší kontext a specifika venkovského obyvatelstva. Samotné obyvatelstvo je pro rozvoj venkovských regionů faktorem nejdůležitějším. Zapojení obyvatel do problematiky rozvoje závisí na vazbách – na obec, okolní krajinu. V minulosti to byly vazby velmi silné, současné sociální proměny se začínají projevovat v rostoucím individualismu obyvatel. Tento jev je patrný zejména v suburbánních venkovských regionech ležící v blízkosti jádrových center. Noví obyvatelé se obvykle nesnaží o začlenění do společenství venkova.

Pozitivně lze hodnotit činnosti zájmových spolků, zapojení obyvatel do dění v obci, pravidelná setkávání a společná řešení problémů rozvoje. A i když se ve většině venkovských oblastí ČR nedrží slavnosti (církevní svátky, zemědělský rok, např. dožínky) lidé se stále rádi sejdou (Perlín, 1999).

Faktory negativně působícími v rozvoji kulturně-společenského života lze vymezit pasivním přístupem či vysokým věkovým průměrem obyvatel vesnic. Ale též absencí přirozené autority (dříve učitel, kněz, rolník aj.) iniciující či pořádající kulturní a společenské akce.

2.3.6 Vybavenost a infrastruktura

Ekonomický a populační rozvoj obce ovlivňují významné faktory v podobě technické a dopravní infrastruktury a zařízení občanské vybavenosti. Kvalita infrastruktury přispívá k udržení obyvatel na venkově a vypovídá o míře vyspělosti společnosti, stabilitě a kul-

tivovanosti oblasti. Základní občanskou vybaveností disponuje 62 % obcí. Ačkoliv nelze hovořit dostačující míře, stav a vybavenost technickou infrastrukturou vykazuje pozitivní trend – dochází k postupnému zlepšování, především díky financím z konvergenčních fondů EU. Pozemní komunikace, resp. jejich kvalita je výrazným determinantem atraktivnosti venkovský obcí. Dobře pozorovatelným jevem je míra vybavenosti a úroveň veřejného prostoru obce. Rostoucí vzdálenost od nadřazených nebo hospodářských center se projevuje výraznou stagnací, zanedbaností a chybějící vybaveností (Svobodová, 2009).

2.4 Limity rozvoje venkova

Limity rozvoje venkova můžeme rozdělit podle jejich povahy na neměnné – fyzicko-geografické, a proměnné – např. socioekonomické nebo environmentální atp. (Izakovičová, 2002). V raných etapách rozvoje sídel hrály limity fyzicko-geografické podstatnou roli, v současné době se stále více projevují limity socioekonomické (Čerba, 2007). Fyzicko-geografické limity hrají významnou roli v sídelní disperzi. Úsilí či pokusy o jejich překonání s sebou často nese negativní důsledky pro krajinu a její trvalou udržitelnost a s tím související pokles kvality života v takových oblastech. Jak uvádí Bičík (2001) velkým problém rozvoje je nedostatek disponibilního kapitálu. Následkem toho, dochází k odkládání realizace některých projektů. Nízká investiční aktivita v menších obcích představuje produkt nízké míry příjmů takových obcí. Perlín (1999) uvádí též pojmy „lidský“ a „sociální“ kapitál. Dále uvádí:

„Úroveň lidského kapitálu lze v Čechách hodnotit jako polaritu jádra (silné ekonomické oblasti) versus periferie, zatímco potenciál sociálního kapitálu se projevuje v dichotomii Čechy-Morava. Český venkov nedisponuje výrazným lidským kapitálem (nedostatek pracovních příležitostí) ale vykazuje též nízký kapitál sociální (pohromadě držící komunity).“

Dalším neméně důležitý limit rozvoje obcí mohou představovat rozvojové osy a oblasti či centra, resp. vzdálenost obce od těchto os/center. V bezprostřední blízkosti rozvojových os a center se projevují zvýšené požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu a těch, které svým významem

přesahují území jednoho kraje; rozvojové osy jsou vymezeny správními obvody ORP s výraznou vazbou na významné dopravní cesty.

V rámci ČR je definováno celkem dvanáct rozvojových oblastí, rozvojových os pak existuje jedenáct.

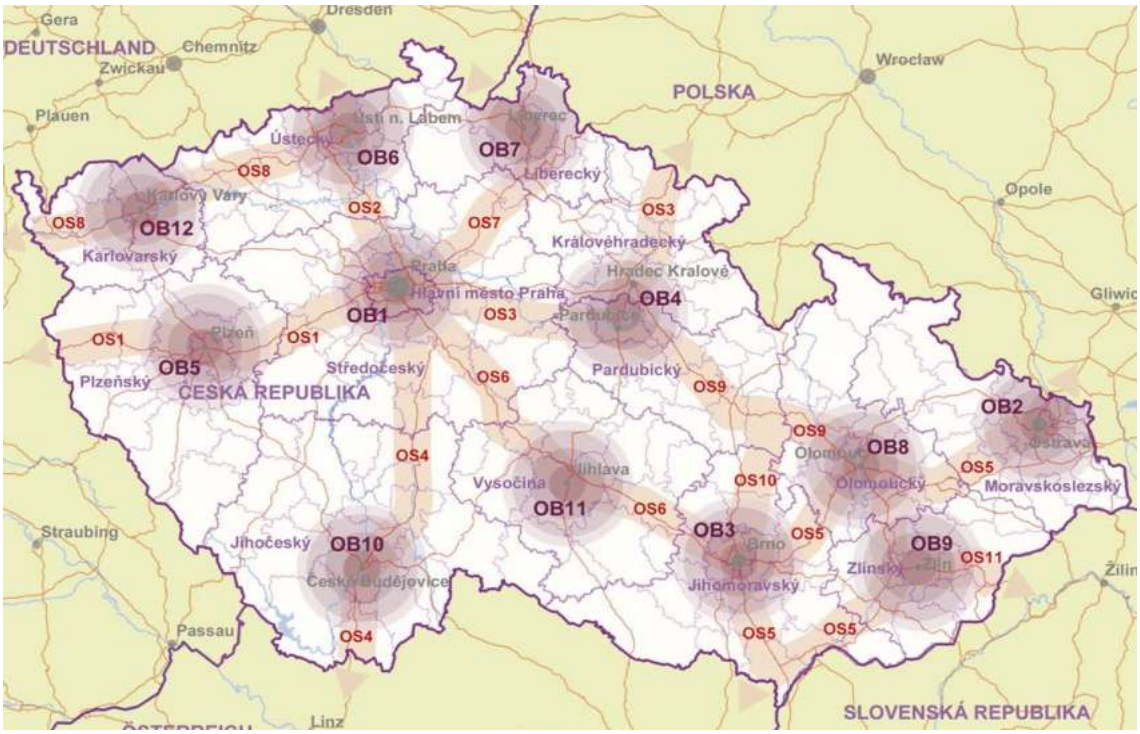

Obrázek 5: Rozvojové oblasti a osy v ČR
Zdroj: Politika územního rozvoje České republiky, 2006

Obrázek 5 zobrazuje rozvojové oblasti (OB), které se nacházejí v okolí krajských měst, hlavní dopravní tahy (dálnice, mezinárodní silnice) pak představují rozvojové osy (OS). Rozvojové oblasti v okolí nabývají či už nabyly suburbanní charakter.

2.5 Strategie obnovy/podpory venkova

V současné době existují čtyři úrovně strategického plánování venkova – národní, krajská, mikroregionální a obecní[2].

[2] Podle Perlína (2006) však úroveň obecní neodpovídá charakteru strategického plánu a jde jen o soupis možných investic.

2.5.1 Národní úroveň

Na národní úrovni se jedná o Národní strategický plán rozvoje venkova (NSPRV), který je realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV) (Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013, 2006). Nástrojem pro získání podpory z Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova (EAFRD) je PRV, jehož řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR (MZe) a zprostředkujícím subjektem Státní intervenční zemědělský fond (SIZF). PRV je strukturován do čtyř os:

- **Osa I.** – zaměřuje se na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví;
- **Osa II.** – cílí na zvýšení biologické rozmanitosti, ochranu vod a půd a zmírnění dopadů klimatických změn;
- **Osa III.** – směřuje na zkvalitnění života na vesnici a diverzifikaci venkovského hospodaření;
- **Osa IV.** – pomocí principu „bottom-up“ pomáhá venkovským mikroregionům s vypracováním strategií rozvoje území – metoda LEADER[3] (Místní akční skupina, 2011).

Prvním realizovaným PRV byl program v letech 2007 – 2013. Z celkového objemu finančních prostředků, které činily 3 670 100 €, bylo na implementaci proplaceno 2 908 000 €, což představuje 79 % získané podpory. Druhým je program realizovaný v období 2014 – 2020, prostřednictvím tohoto programu poputuje do PRV téměř 3,1 mld. € (2,3 mld. € - unijní zdroje/768 mil. € český rozpočet). Jak poznamenává Blažek a Vozáb (2004, s. 5) NPRSV není de facto strategickým plánem, ale spíše se jedná

[3] LEADER neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku – metoda, při níž MAS spolupracují při získávání finanční podpory z EU a státního rozpočtu.

o „sadu technických pravidel zamýšlených k administraci rozdělování dotací ze státního rozpočtu (Hruška, 2011).

2.5.2 Krajská úroveň

Strategickými plány rozvoje venkova disponuje deset krajů (HKK, PAK, VYS, JHM, OLK, JHČ, ULK, LBK, MSK, ZLK). V ostatních krajích je pak problematika rozvoje venkova zahrnuta ve strategiích nebo programech samotných krajů (Hruška, 2011). Perlín (2006) o kvalitě strategií (v ULK, MSK, OLK) pochybuje, dle něj se jedná jen o soupis statistických dat řešeného území, které jsou „spíše deskriptivně než problémově zaměřené."

2.5.3 Mikroregionální úroveň

Na této úrovni existují strategické dokumenty dobrovolných svazků obcí a místních akčních skupin. Tyto plány jsou konstruovány v souvislosti s čerpáním evropských dotací. To však bývá často bohužel jediným účelem – ke snaze o kompletní realizace rozvojových strategií tak v tomto případě dochází jen zřídka (Perlín, 2006). V současné době existuje 180 MAS a 550 dobrovolných svazků obcí (Regionální Informační Servis, 2016).

2.5.4 Obecní úroveň

Na obecní úrovni je nejčastějším nástrojem územního rozvoje *územní plán*. Územní plán řeší sídlo a jeho správní území komplexně v souvislostech ekonomického, sociálního a ekologického rozvoje (Kubeš, 1998). *Strategický plán* nebo též *program rozvoje obce* pak zpracovávají obce populačně větší.

3 Metodika praktické části BP

Následující kapitola popisuje metodiky, které byly pro zpracování praktické části bakalářské práce použity. Pro zpracování analytické části bakalářské práce jsem zvolil následující metody – komparativní analýzu a kvantitativní výzkum, konkrétně dotazníkové šetření. Informace a data pro další analytické zpracování byla získávána z veřejných databází státních úřadů – zejména ze statistik ČSÚ. O doplňující informace jsem požádal přímo Obecní úřad ve Chválenicích či Mikroregion Radyně a další instituce.

3.1 Komparativní analýza

Metoda využívaná hlavně ve vědách společenských. Úskalím této metody je často nedostatečná znalost objektu analýzy, přičemž musí vycházet z dat získaných z různých zdrojů, navíc dostatečně nezná okolnosti a metody, jakými byla zdrojová data získána (Kutscherauer, 2014).

Blondel (1990) definuje základní pravidla takto:

1. Vymezení objektu komparace;
2. určení cíle komparace;
3. stanovení relevantních kritérií analýzy;
4. Vymezení komparace ve vztahu k časové ose.

3.2 Kvantitativní výzkum – dotazníkové šetření

Jedná se o způsob standardizovaného vědeckého výzkumu. Zkoumané jevy popisuje pomocí proměnných (znaků), kterými lze měřit určité vlastnosti a sleduje závislost mezi proměnnými. Výsledky jsou často interpretovány, např. pomocí statistiky. Jednou z nevýhod je obecnost získaných výsledků a jejich obtížná aplikovatelnost na místní podmínky.

Dotazníkové šetření se provádí obvykle mezi obyvateli nebo návštěvníky, tedy tam, kde se předpokládá větší počet respondentů. V dotazníku jsou formulovány otázky, které

budou vycházet z motivů realizace šetření. Předmětem může být jak názor na současnou podobu obce, stav její vybavenosti atd., tak také názory na žádoucí směry budoucího rozvoje, vhodné aktivity apod.

Pro rozšíření dotazníku byla zvolena metoda nabalování, též „metoda sněhové koule." Metoda je užívána v případech, kdy neznáme dobře naši populaci (neexistují například žádné seznamy skalních fanoušků hororů), můžeme začít výzkum u jednoho informanta. Od něj se dozvíme o dalších příslušnících komunity, od nich o dalších. Při výběru je klíčový první informant (Metoda nabalování, 2012).

3.3 Metodický dokument

Základním dokumentem pro hlubší zpracování byl materiál Ministerstva pro místní rozvoj ČR (MMR) – Metodika tvorby programu rozvoje obce. Na základě tohoto dokumentu je analýza obce rozdělena na dvě části.

První z nich charakterizuje obec a odpovídá na otázky současného stavu a vývoje, vymezuje problémy – jejich řešitelnost či neřešitelnost a shrnuje v rozvojových možnostech obce.

Charakteristika obce má následující osnovu:

1. Území
2. Obyvatelstvo
3. Hospodářství
4. Infrastruktura
5. Vybavenost
6. Životní prostředí
7. Správa obce

4 Praktická část

Následující kapitola analyzuje obec Chválenice. Analytická část práce zmiňuje základní prostorové souvislosti, předkládá demografickou situaci obce a spolkovou činnost. Dále charakterizuje hospodářství na území obce, technickou infrastrukturu, občanskou vybavenost, životní prostředí a správu obce. Získané výsledky či závěry jsou porovnávány na konci jednotlivých podkapitol s dalšími obcemi, které jsou součástí dobrovolného svazku obcí - Mikroregion Radyně (MiR). Komparace s MiR byla vybrána z důvodu prostorové blízkosti mezi jednotlivými členskými obcemi.

4.1 Obec Chválenice

Obec Chválenice leží na samotné hranice zázemí krajského města Plzně. Dle správního členění, přináleží obci další dvě venkovská sídla – Chouzovy a Želčany. Tato komparativní analýza se zabývá pouze největší místní částí, vymezené katastrálním územím sídla Chválenice.

4.1.1 Vymezení řešeného území

Obec je součástí Plzeňského kraje, přísluší do správního obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Plzeň a do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Starý Plzenec.

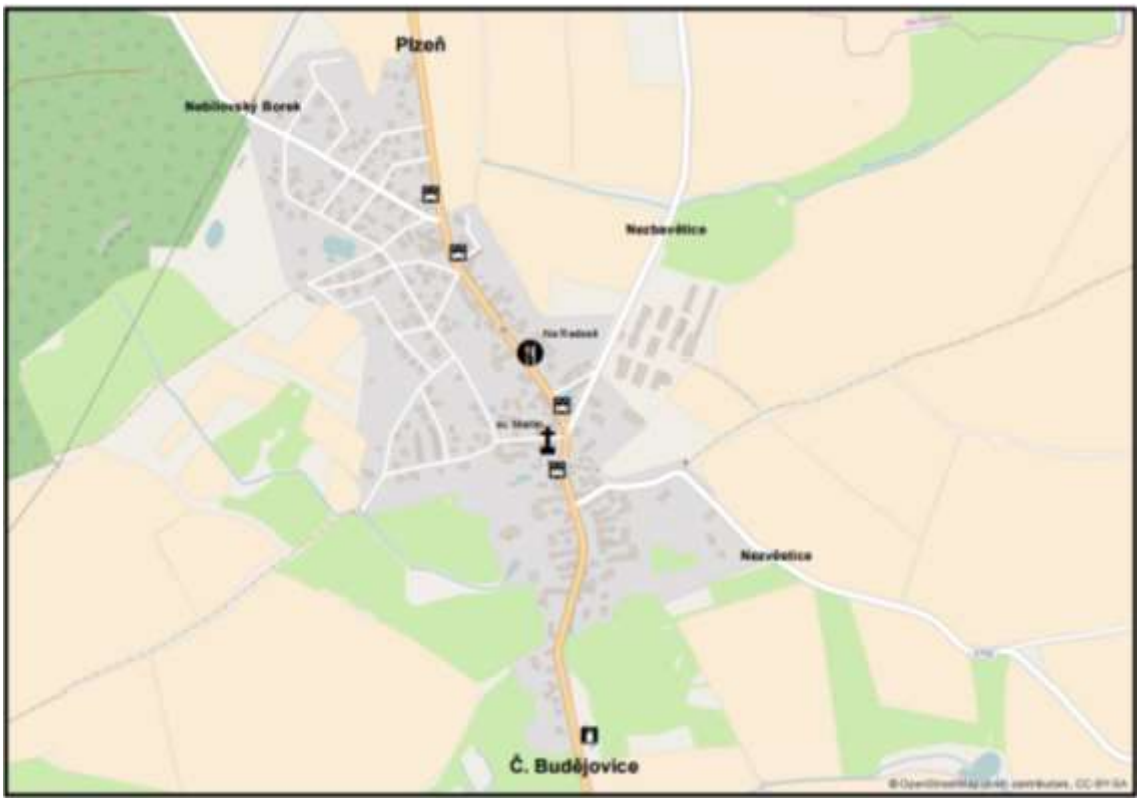

Obrázek 6: Mapa obce chválenice
Zdroj: OpensStreetMap, vlastní zpracování, 2016

Od centra krajského města je vzdálena přibližně 15 km jihovýchodním směrem. V roce 2006 se obec, v důsledku změny hranic okresů, stala součástí okresu Plzeň-město, nadále však zůstává samostatnou sídelní jednotkou. Velikost katastrálního území všech tří místních částí činí 990 ha. Území sousedí s dalšími devíti katastrálními územími[4] (Územní plán Chválenice, 2010). Katastrální výměrou jsou Chválenice se svými 601 ha největší z částí, následují Želčany s 247 ha a Chouzovy s 143 ha (Regionální Informační Servis, 2016).

Popsaný katastr protíná silnice první třídy (dále jen I/20) spojující Plzeň s Českými Budějovicemi a obce Chválenice a Želčany rozděluje na dvě části. Silnici I/20 lze zařadit mezi významné faktory dalšího rozvoje obce, zároveň však představuje významné rizi-

[4] KÚ - Chlum u Blovic, Losiná u Plzně, Nebílovský Borek, Nebílovy, Nezbavětice, Nezvěstice, Olešná u Nezvěstic, Střížovice u Plzně a Vlčtejn

ko z hlediska sociálních vztahů. Problematika je podrobněji popsána v kapitole „Životní prostředí“.

Urbanistická struktura, plochy s rozdílným způsobem využívání a provozní a komunikační vazby jsou do značné míry určeny jejím předchozím historickým vývojem a také polohou obce (Územní plán Chválenice, 2010).

4.1.2 Historie Obce

Středověké osídlení této oblasti datujeme od roku 976 (Chválenice, 2016), kdy bavorská vojska utrpěla porážku pod tehdejším přemyslovským hradem Plzní. Samotné Chválenice jsou doloženy v historických dokumentech rokem 1275 (Sankot, 2015). Významnou dějinnou etapu pak představuje 18. století, kdy byly Chválenice v držení švihovské větve rodu Černínů. Chválenická farnost patřila v tomto období mezi největší a nejvýznamnější na území šťáhlavsko-nebílovského panství. V roce 1747 pozval hrabě Černín významného stavitele K. I. Dientzenhofera, jenž nechal vystavět v místech starého kostela, zcela nový barokní chrám, který i v dnešních dobách působí monumentálně a slouží též jako významný orientační bod.

Meziválečná éra je pak dalším nepřehlédnutelným mezníkem rozvoje obce. Jmenujme např. elektrifikaci obce v roce 1923, zavedení rozhlasu a autobusové linky z Plzně do Střížovic. Dále pak provoz dvou hostinců, benzinové pumpy, záložny a řady dalších živností.

Po druhé světové válce se rozvoj obce nezastavil, proměny se však odehrávaly v souladu s direktivně řízenou ekonomikou. Za zmínku stojí odpor místních sedláků proti nucené kolektivizaci, v roce 1960 žilo ve Chválenicích 18 sedláků odmítajících vstup do JZD. Poslední sedlák zanechal soukromé živnosti až v roce 1974 (Chválenice, 2016). Období totality přineslo obci poštu, prodejnu průmyslového zboží, novou restauraci a kulturní dům a, pro tehdejší dobu též charakteristické, nízké panelové domu.

Po Sametové revoluci v roce 1989 došlo k zániku místního JZD a v obci začala působit řada firem a živnostníků. Nové rodinné domky byly po roce 2000 postaveny na západním okraji Chválenic a v menší míře i na dalších místech Chválenic, Želčan a Chouzov. V roce 2013 se podařilo po dlouhých sedmdesáti letech instalovat na věž kostela sv. Martina nové zvony Václav a Martin. Nahradily tak zvony zrekvírované ve válečných letech 1916, 1918 a 1942 (Chválenice, 2016).

4.1.3 Mikroregion Radyně

Obrázek 7: Mapa Mikroregionu Radyně
Zdroj: CRR Mapový server, 2015

Mikroregion Radyně (MiR) byl založen 29. 9. 1999 za účelem „zabezpečení koordinovaného postupu orgánů místní samosprávy ve věci rozvoje území mikroregionu“ (Mikroregiony, 2016). Konkrétně se jedná o vytváření projektů a prosazování společných projektů, získávání finančních prostředků na jejich realizaci, koordinovaná spolupráce mezi obcemi ve svazku a všemi úrovněmi veřejné správy, s občany, podnikatelskými subjekty (Mikroregiony, 2016) a institucemi atd (Mikroregion Radyně, 2014). V současnosti čítá mikroregion dvanáct obcí: Chválenice, Letkov, Lhůta, Losiná, Mokrouše, Nebílovy, Netunice, Nezbavětice, Nezvěstice, Starý Plzenec, Štěnovický Borek a Tymákov. Z dat získaných v roce 2014 vyplývá, že na popisovaném území žije 11 625 obyvatel na ploše 8280 ha (Mikroregion Radyně, 2016). Součástí MiR byly též obce Štěnovice, Šťáhlavy a Čižice. Ty ale v průběhu let spolek opustily.

4.1.4 Obce a obyvatelstvo MiR

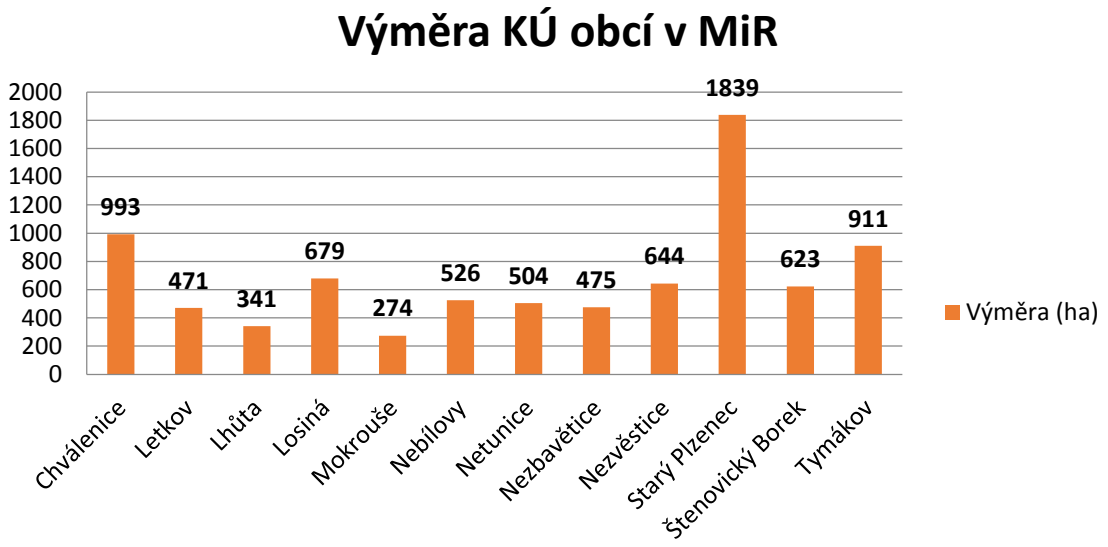

Obrázek 8: Katastrální výměra obcí MiR
Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016; vlastní zpracování

Ve srovnávacích grafech (obrázky č. 8 a 9) vidíme, že Chválenice jsou rozlohou na třetím místě, počtem obyvatel pak na místě pátém.

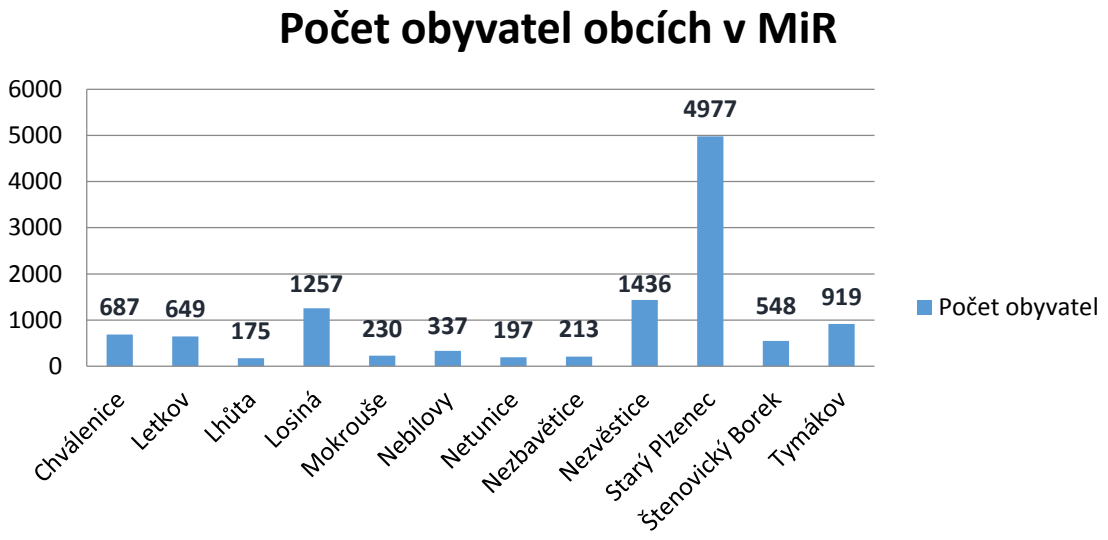

Obrázek 9: Počet obyvatel obcí MiR
Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016; vlastní zpracování

4.1.5 Aktivity MiR

Mezi roky 2001 až 2003 docházelo k prvním projektovým krokům MiR prezentované v projektem Integrovaný projekt rozvoje cestovního ruchu v MiR. Na základě toho došlo k výrobě a instalaci 27 informačních tabulí na území MiR, bylo vyznačeno 85 km cyklistických tras a představení mikroregionu, jakožto zajímavého turistického regionu. Činnost MiR se soustředila též na činnost poradenskou a vzdělávací, a to pořádáním „miniseminářů“ nebo školením pro starosty obcí.

Za nejvýznamnější krok pak můžeme považovat realizaci Studie úprav center obcí v MiR. V roce 2001 započala její první fáze, tedy rozpracování pro všechny obce mikroregionu a finalizace ve třech obcích (Mikroregion Radyně, 2014).

Do roku 2004 byla zbudována kvalitní síť cyklotras na celém území MiR. V letech 2005 – 2007 byl MiR bez aktivit. Čtyři roky po sobě (2008 – 2012) byl mikroregion podporován dotacemi z Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje. Na základě těchto dotací byly zbudovány nebo obnoveny turistické mobiliáře, ležící zejména na turistických či cyklistických trasách. V dalších letech jsou aktivity shrnuty v udržování vybudovaného turistického mobiliáře a údržbu cyklostezek a dále v podobě budování dětských hřišť.

4.1.6 Financování MiR

Financování mikroregionu[5] je především z členských příspěvků obcí, které je určeno podle počtu obyvatel. Aktuálně (již několik let bez změny) se platí 20 Kč/obyvatele. Tyto prostředky jsou používány na běžný chod mikroregionu a případně na drobnější projekty či na dofinancování získaných dotací.

Další možností získání financí pro chod mikroregionu jsou dotace na odměnu pro manažera, o kterou mikroregion žádá Plzeňský kraj (PK). Tato dotace byla vyhlašovaná v letech 2008 a 2009, pak několik let o ni zažádáno nebylo. Žádost o dotaci byla obno-

[5] Údaje o financování MiR jsou získány na základě žádosti o jejich poskytnutí manažerce mikroregionu. Detailní poskytnuté informace jsou dostupné v přílohách C a D.

vena v roce 2015, od PK získali dotaci na odměnu manažera ve výši 50 000 Kč. O stejnou částku požádal mikroregion i letošní rok (2016).

4.1.7 Financování společných projektů

Každoročně žádá vedení mikroregionu o dotace na realizaci společných projektů opět především Plzeňský kraj v rámci tzv. výzev PSOV PK nebo také např. do Podpory cestovního ruchu PK. MiR získal v roce 2009 dotaci z Programu rozvoje venkova (PRV) prostřednictvím občanského sdružení AKTIVIOS.

Obce mikroregionu se vždy cca 1 x ročně dohodnou na společných projektech, které pro budoucí rok/roky budou připravovat. Poté manažer MiR připraví projekty a podá žádosti o dotace. Samotné vedení mikroregionu nevybírá obce, které podpoří, ale obce se sami do projektů přihlašují podle toho, zda je dotační titul zajímá.

4.2 Bydlení a osídlení

Podkapitola se věnuje demografické situaci obce Chválenice. Obyvatelstvo je charakterizováno na základě údajů o počtu obyvatel a jeho vývoji, pohybu obyvatelstva, věkové a vzdělanostní struktury.

4.2.1 Demografická struktura a současný vývoj populace

Chválenice patří mezi sídla, která se v průběhu minulých staletí rovnoměrně rozvíjela. Výjimku tvoří léta šedesátá až osmdesátá (pokles v r. 1950 způsoben 2. sv. v.), kdy se z obce lidé vystěhovávají. Po roce 1990 je však patrný vzestupný trend způsobený suburbanizačním faktorem, jež je typický pro všechny obce v blízkosti velkých sídelních jednotek (Praha, Brno, Plzeň aj.).

V obci se na přelomu tisíciletí vybudovala zasíťovaná lokalita s parcelami vhodnými pro stavbu nových rodinných domů. V současnosti je toto území nacházející se v horní části obce plně využito a rodinné domy byly zkolaudovány. Shodné rysy můžeme najít nejen v okolí Plzně ale i jiných krajských měst na území ČR.

V obci dochází ke zvyšování počtu obyvatel, zejména v největší z místních částí, Chválenicích. Za nárůstem stojí hlavně nová výstavby rodinných domů. V dalších dvou místních částech – Chouzovy a Želčany pak počet obyvatel klesá.

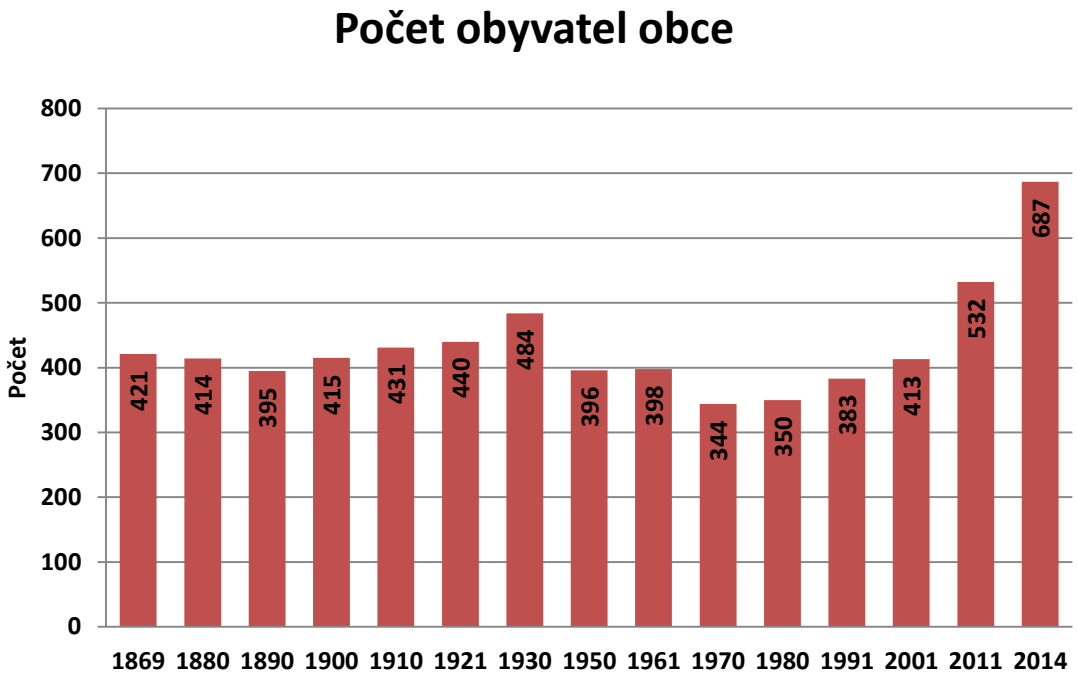

Obrázek 10: Počet obyvatel obce Chvílenice (1969 – 2014)
Zdroj: Český statistický úřad, 2016; vlastní zpracování

ÚP vymezuje pozemky v těchto místních částech, jež mají do budoucna sloužit k výstavbě rodinných domů. To by mohlo klesající trend přinejmenším zbrzdit. Z celkového počtu 687 obyvatel (2014) převažují muži. Jak je patrno z následujících grafů celkově muži a ženy v aktivním věku představují přes 60% všech obyvatel obce.

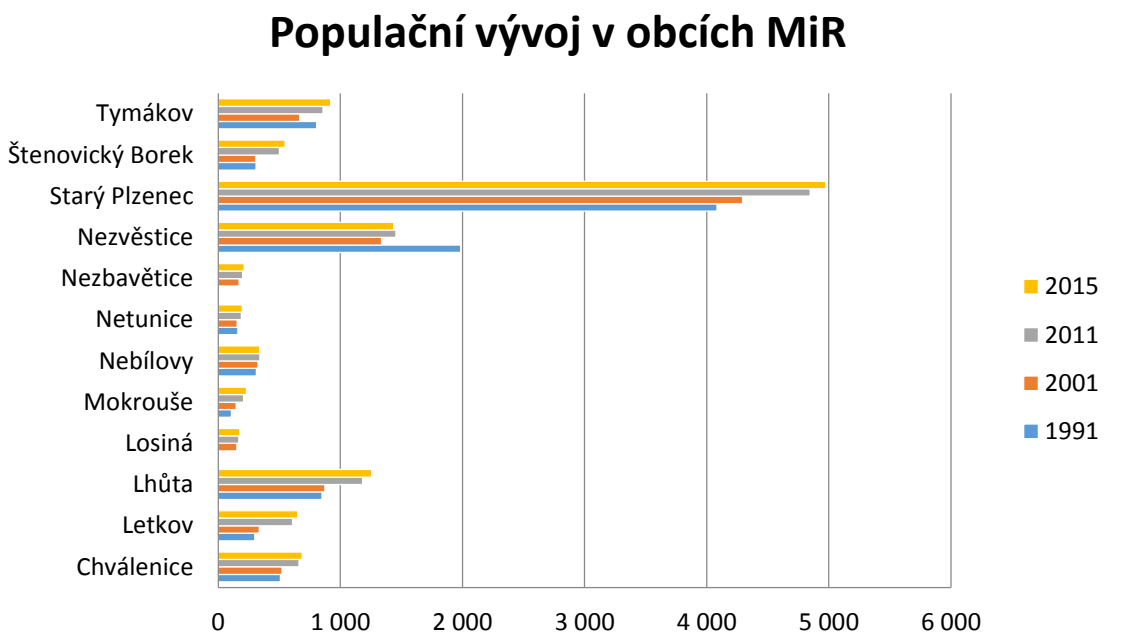

Obrázek 11: Vývoj obyvatelstva v jednotlivých obcích MiR (1991 – 2015)
Zdroj: Český statistický úřad, 2016; vlastní zpracování

Pro srovnání je vložen graf ukazující vývoj v obcích od 90. let minulého století, vývoj je uváděn pro lepší přehlednost jen za čtyři období. Vyjma obcí Nezvěstice a Tymákov došlo k výraznému nárůstu počtu obyvatel v jednotlivých obcích. Čtyři z těchto obcí (Š. Borek, Mokrouše, Losiná, Letkov) zaznamenaly populační nárůst o téměř dvě třetiny, což je srovnatelné s vývojem ve Chválenicích.

4.2.2 Domácnosti a bydlení

Na území obce se v současnosti nachází 159 rodinných domů v soukromém vlastnictví. Poloha obce přímo předurčuje k další výstavbě nových rodinných domů, proto jsou v územním plánu definovány další plochy určené k těmto účelům. Tyto plochy (definovány též jako rozvojové) o velikosti 26 ha mají odhadovanou kapacitu 200 až 270 rodinných domů a převážná část se nachází na území obce Chválenice (zanedbatelná část pak v dalších místních částech – Želčany 20 RD, Chouzovy 20 RD). V důsledku toho dojde ke zvýšení počtu obyvatel o 600 až 900 obyvatel (3,0-3,4 osoby/RD) a tím i k nárůstu počtu obyvatel na 1100 až 1300. Územní plán pak v návrhu rozvojových

ploch zohledňuje hlavně aspekty stabilizační – ve starší zástavbě dochází k úbytku obyvatel, to by měla nová zástavba stabilizovat.

4.2.3 Místní spolky

Tabulka 1: Místní spokly - počet členů, hlavní aktivity

Spolek	Počet členů	Pořádané akce:
ČSCH	17	výstavy spojené s chovem zvěře
ČSŽ	23	akce pro děti
MS	7	myslivecká činnost
SDH Chválenice	76	požární sport, kulturní akce
SDH Želčany	61	požární sport, kulturní akce
SKK	70	sportovní a kulturní akce pro mládež

Zdroj: vlastní zjištění, 2016

V obci Chválenice aktivně působí aktivně šest sdružení zabývající se různými aktivitami. Jedná se o Sbor dobrovolných hasičů Chválenice a Želčany, Český svaz chovatelů (ČSCH), Český svaz žen (ČSŽ), Sportovně kulturní klub (SKK) a Myslivecký spolek „Skála“ (MS).

Sportovní klub (SKK) pravidelně pořádá Den dětí či akci S čerty nejsou žerty (Sportovně kulturní klub Chválenice, 2016), další akce pro děti pak pořádá Český svaz žen Chválenice (ČSŽ), např. na podzim 2015 to byla Dětská diskotéka (Chválenice.cz, 2016).

4.3 Hospodářství

Podkapitola charakterizuje hospodářskou situaci v obci, strukturu podnikatelských subjektů a nejvýznamnější zaměstnavatele v obci.

4.3.1 Podniky v obci

V obci Chválenice je registrováno 174 ekonomických subjektů zabývající se různé hospodářské činnosti. V obci se nachází tzv. mikropodniky, tedy subjekty s 1-9 zaměstnanci a malé podniky (10-49 zaměst.) Mikropodniků je v obci celkem 12 - nejvýznamnějšími podniky z pohledu počtu zaměstnávaných osob jsou tři gastronomická zařízení (celkem 25 zaměst.) a dále benzinová stanice (8 zaměst.). Malé podniky jsou dva, jejichž činnost zaměřují na půjčování a údržbu automobilů (35 zaměst.).

ÚP 2014 změnil plochy smíšené obytné (SO) na bydlení čisté (BČ), což je překážkou pro budoucí rozvoj podnikání na území obce. Plochy SO jsou určeny „pro bydlení s možností drobné chovatelské a pěstitelské zemědělské a zahradnické činnosti a sní spojené využití hospodářských objektů a zahrad včetně možnosti chovu zvířectva. Dále je možno umisťovat jednotlivé stavby a objekty pro obslužné funkce občanského vybavení a drobnou výrobu.“ A plochy BČ jsou definovány jako – „bydlení v rodinných domech s příslušejícími zahradami s převažující funkcí rekreační“ (Územní plán Chválenice, 2010)

V následujícím grafu (Obrázek 12) jsou vymezeny jednotlivé hospodářské činnosti s počtem ekonomických subjektů v jednotlivých kategoriích. Pro lepší přehlednost grafu byly vybrány jen kategorie hospodářské činnosti, do kterých spadá nejvíce podnikatelských subjektů.

Nejvíce ekonomických subjektů je v kategorii údržby motorových vozidel (30), následuje stavebnictví (24), činnosti technického charakteru (16), zemědělská činnost (14), průmysl zpracovatelský (12) a gastronomie (7).

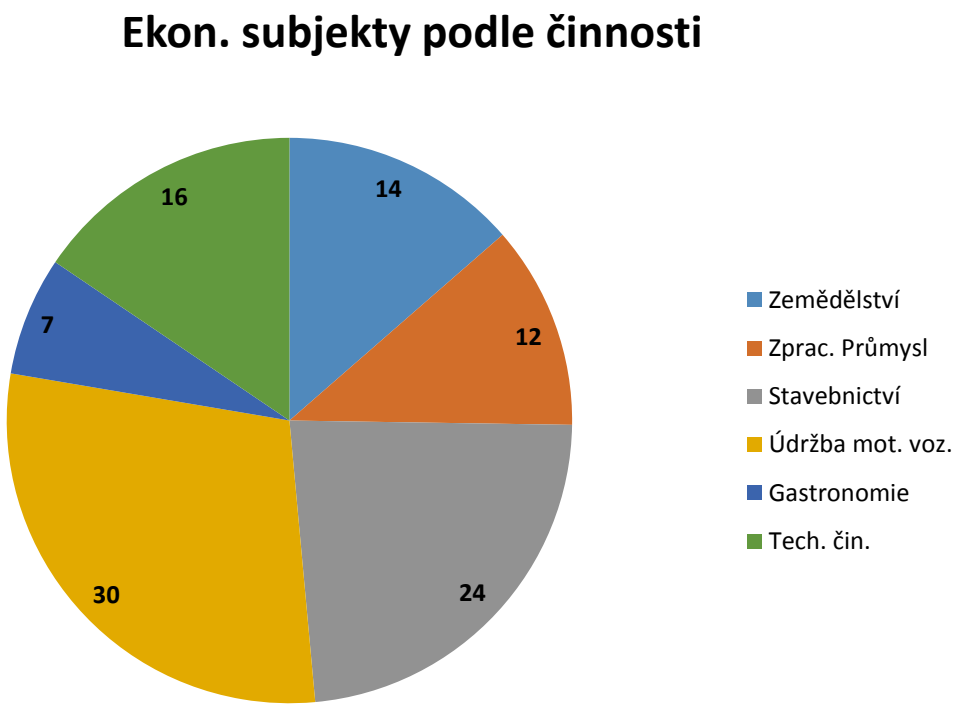

Obrázek 12: Ekonomické subjekty podle činnosti
Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016; vlastní zpracování

4.3.2 Srovnání s obcemi MiR

Tabulka 2: Počet subjektů podle počtu zaměstnanců

	Mikropod.	Malé pod.	Střed. pod.	Velké pod.
Chválenice	12	2	0	0
Letkov	17	2	1	0
Lhůta	3	0	0	0
Losiná	29	2	0	1
Mokrouše	3	0	0	0
Nebílovy	4	0	0	0
Netunice	2	0	0	0
Nezbavětice	3	0	0	0
Nezvěstice	17	6	1	0
Starý Plzenec	79	13	3	1
Štenovický Borek	9	1	0	0
Tymákov	9	1	0	0

Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016; vlastní zpracování

4.3.3 Trh práce

V ekonomicky aktivním věku žije v obci přes 60 % obyvatel (okolo 400 obyvatel).

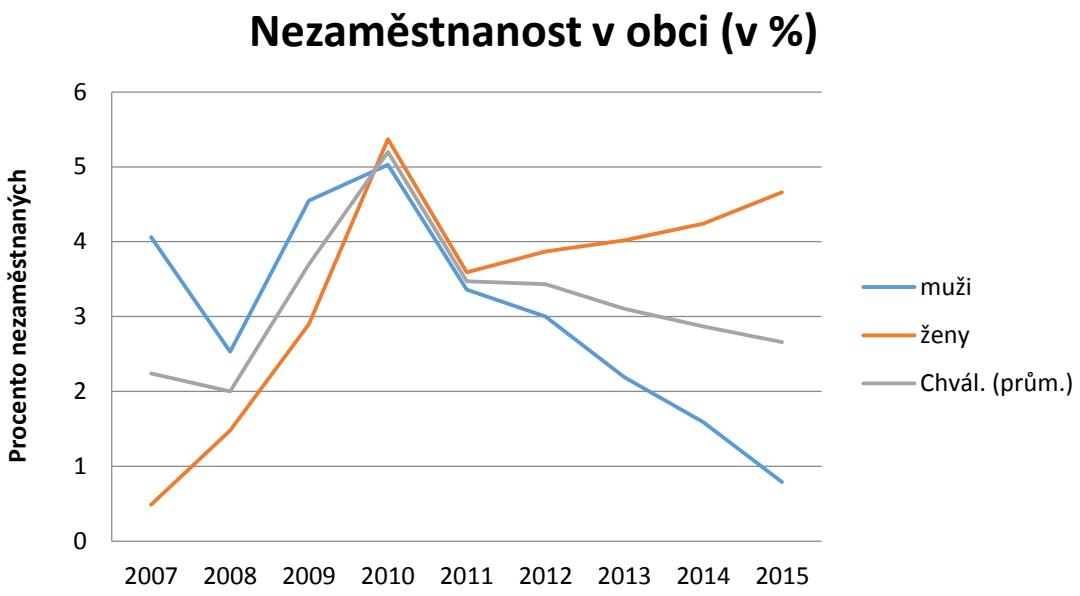

Obrázek 13: Nezaměstnanost v obci Chválenice
Zdroj: Český statistický úřad, 2016; vlastní zpracování

Nezaměstnanost, resp. průměrná nezaměstnanost se v letech 2007 – 2011 pohybovala pod krajským průměrem (který činil 5 %). Za zmínku stojí proměna míry nezaměstnanosti z hlediska pohlaví. Zatímco léta 2007 – 2009 byla nezaměstnanost vyšší v jednotkách procent v mužské populaci, léta 2014 a 2015 jsou pravým opakem.

4.3.4 Cestovní ruch

Obec nepatří mezi vyhledávané turistické cíle, ačkoliv se nachází v regionu bohatého na historické památky. V blízkosti obce se nachází středověký hrad Radyně, zámek Kozel nebo románská rotunda ve Starém Plzenci. Jedinou atraktivní obecní památkou je kostel sv. Martina, což je z hlediska rozvoje turistického potenciálu málo.

Přesto můžeme turistickou infrastrukturu hodnotit jako kvalitní. V obci je vybudována turistická ubytovna a k dispozici jsou tři gastronomická zařízení. Obec leží na dvou cyklotrasách a okolí obce je vhodné i pro lehkou turistiku nebo horolezectví.

4.4 Infrastruktura

Kapitola se zabývá zajištěním pitné vody na území obce, napojení na kanalizaci a plynofikaci obce. Dále popisuje dopravní infrastrukturu procházející obcí a hodnotí dopravní obslužnost.

4.4.1 Vodovodní síť

Ve Chválenicích je k obecnímu vodovodu připojeno na 40 % domácností. Zbytek obyvatel využívá vlastních zdrojů vody v podobě studní. Obec do budoucna počítá s napojením na dálkový vodovod vedoucí z Plzně do obce Blovice. Připojením na zmiňovaný dálkový vodovod dojde k realizaci záměru obce, které počítá s rozšířením obecního vodovodu na celém území Chválenic.

4.4.2 Kanalizace

Na 60 % obyvatel je napojeno na oddílnou dešťovou kanalizaci (Rozbor udržitelného rozvoje území Chválenice, 2014).

Územní plán zmiňuje navržení oddílného systému kanalizace, kdy splašková kanalizace bude zakončena ČOV. Objekt ČOV bude na území obce Želčan.

4.4.3 Čistírna odpadních vod

V obci není prozatím vybudováno funkční decentralizované čištění. Pouze 5 domácností vlastní domovní čistírnu odpadních vod (ČOV), dalších 98 % využívá žumpy či jímky k vyvážení. Do tří let je plánována výstavba jak obecní kanalizace, tak i ČOV (Rozbor udržitelného rozvoje území Chválenice, 2014).

4.4.4 Plynofikace

Celá obec je plynofikována a plyn k různým účelům (vytápění, vaření atd.) využívá na 96 % domácností. V roce 1999 byla obec, včetně místních částí – Želčan, Chouzov, plně plynofikována. Vzhledem k pokračující bytové výstavbě na území obce se počítá

s rozšířením stávajících přípojek právě i k nově budované či již vybudované výstavbě (Rozbor udržitelného rozvoje území Chválenice, 2014).

4.4.5 Silniční síť

Pro obsluhu obce je nejvýznamnější komunikace – silnice I/20. Ta umožňuje rychlé spojení s krajským městem Plzní. Silnice prochází obcí severojižním směrem a představuje zátěž obyvatelstva v podobě nadměrnými emisemi a hlukem. Do budoucna se počítá s výstavbou přeložky silnice I/20. Plán výstavby silniční přeložky zmiňují též nadřazené územně plánovací dokumentace - Územní plán velkého územního celku Plzeňského kraje, Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje (Územní plán Chválenice, 2010).

Stav silničního povrchu silnice I/20 je hodnocen jako dobrý, na rozdíl od silnic místního významu, které odbočují z I/20. Konkrétně to jsou silnice 18329, 1775, 1774, které jsou v havarijním stavu. A dvě silnice 1771 a 1774, které jsou v nevyhovujícím stavu. Silnice obecní jsou z většiny polním typem cesty, v některých místech vysypány štěrkem.

Tabulka 3: Stav komunikací v obcí MiR

	Výborný	Dobrý	Vyhov.	Nevyh.	Havarij.	Celk. (m)
Chválenice			293	1683	4896	6872
Letkov		2316	2878			5194
Lhůta		500		1734	1273	3507
Losiná	782				536	1318
Mokrouše		950			420	1370
Nebílovy		1319			785	2104
Netunice	1147	193	1985	801	1489	5615
Nezbavětice		415		658	850	1923
Nezvěstice				471	2594	3065
Starý Plzenec	1647	3534	3839	2559	744	12323
Štěn. Borek		1896		1027	2450	5373
Tymákov		1812	1400	876	1023	5111
Celkem (m)	3576	12935	10395	9809	17060	

Zdroj: Klasifikace stavu povrchu silnic I. a II. třídy, 2011; vlastní zpracování

Stav komunikací v katastru obce Chválenice je ze 71 % (4,9 km) havarijní a 24 % (1,7 km) je hodnoceno stavem nevyhovující. Relativně malá část komunikací (300 m) patří

do kategorie vyhovující. Stavem komunikací je na tom o poznání hůře katastr obce Nezvěstice, kde havarijní stav silnic představuje téměř 85 % (2,6 km).

Na druhé straně pomyslného žebříčku kvality silnic je katastr obce Letkov, kde najdeme jen silnice v kategorii výborné (44 %, 2,3 km) a dobré (56 %, 2,8 km).

Celková délka silnic II. a III. třídy na území MiR je 53, 8 km. Při dalším hodnocení kvality je zřejmé, že nejvíce silnic je hodnoceno stavem havarijním – 31 %, 17,1 km; nevyhovujícím – 18 %, 9,8 km; vyhovujícím – 19 %, 10,4 km; dobrým – 24 %, 13 km; výborným – 6 %, 3,5 km.

4.4.6 Intenzita automobilové dopravy v obci

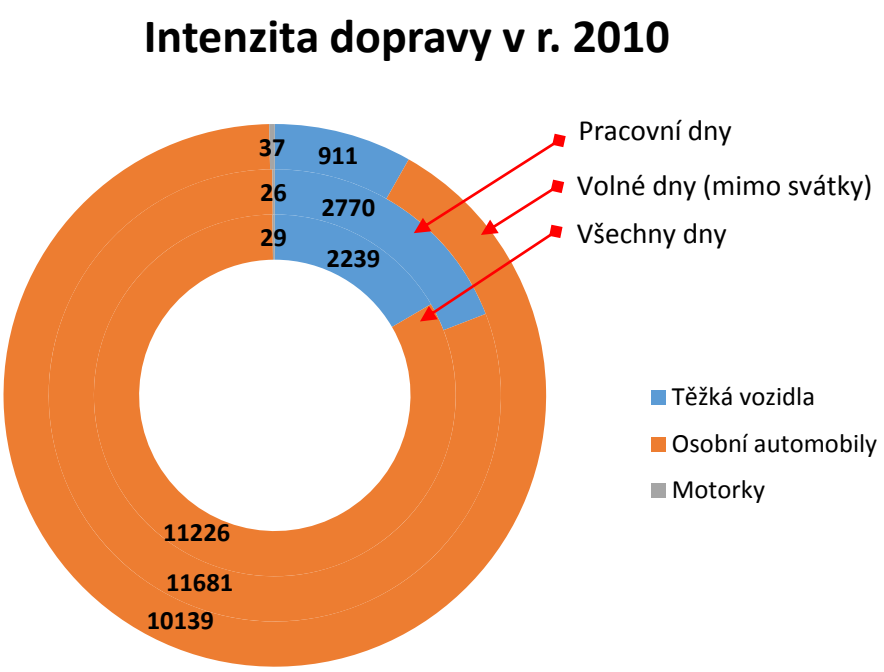

Obrázek 14: Intenzita dopravy v obci Chválenice
Zdroj: Celostátní sčítání dopravy 2010, 2010

V uvedeném grafu (Obrázek 14) nalezneme výsledky měření intenzity dopravy z roku 2010. Průměrný denní počet automobilů projíždějících obcí činí 13 493 vozidel (součet všech vozidel projíždějících obcí. Takto vysoké číslo představuje vysokou zátěž pro

obyvatele obce v podobě nadměrných emisí a hluku. Dochází též k fyzické degradaci bytového fondu nacházející v přímém sousedství komunikace. Nemovitosti tak v důsledku této zátěže ztrácejí hodnotu a atraktivitu, dochází též k rychlejšímu chátrání. Z výsledků měření intenzity dopravy z let 2000 a 2005 vyplývá, že průjezdnost v těchto letech činila 8-10 tisíc všech automobilů (těžká voz., os. automobily a motorky). Ze srovnání lze konstatovat, že je patrný růstový trend.

4.4.7 Železniční síť

Obcí ani v jejím katastru se nenachází železnice a ani se nepočítá s jakýmkoliv projektem na její stavbu. Nejbližší železniční stanicí jsou Nezvěstice vzdálené od Chválenic 3 km. Kvůli špatnému spojení jak v relaci Chválenice-Nezvěstice-Chválenice (pouze „školní autobus“), tak i Nezvěstice-Plzeň hl. n.-Nezvěstice, je tento způsob přepravy obyvateli Chválenic nevyužíván.

4.4.8 Cyklistická doprava

Obcí Chválenic prochází cyklotrasa č. 2128 spojující obec Čižice s obcí Šťáhlavy a cyklotrasa č. 2125 (prochází místními částmi Chouzovy a Želčany), spojující Plzeň s Nezvěsticemi. K cykloturistice jsou pak hojně využívány trasy Klubu českých turistů (KČT), kterých je v okolí obce mnoho. Obec jako součást MiR, má ve středu obce mapu, ve které jsou zaznamenány všechny důležité a zajímavé turistické cíle. Z důvodu plánované výstavby přeložky silnice I/20 je navržena úprava cyklistické trasy č. 2128. ÚP 2010 zmiňuje vybudování podchodu, které zajistí mimoúrovňové křížení se silniční přeložkou. Dojde tak k zajištění bezpečné dostupnosti hřbitova (pro cyklisty i chodce) a zůstane zachována pěší vazba mezi Chválenicemi a místní částí Želčany.

Obrázek 15: Cyklistické trasy
Zdroj: Cykloatlas on-line, 2014

4.4.9 Doprava z hlediska dostupnosti

Obec je součástí systému Integrované dopravy Plzeňska (IDP) a nachází se v první vnější zóně 061 – Šťáhlavy. Chválenice nejsou spojeny s krajským městem linkou městské hromadné dopravy (MHD).

Obslužnost obce je zajišťována autobusy společnosti ČSAD Plzeň a.s.. V pracovní dny můžeme spojení s krajským městem hodnotit jako výborné, a to zejména v ranních a odpoledních hodinách. V dopoledních hodinách však spojení s Plzní neexistuje, špatné

je pak i spojení ve večerních hodinách (2 autobusy). Obslužnost o víkendu a státních svátcích pak zajišťují pouhé dva páry autobusů.

Spojení s ostatními obcemi regionu je také nedostatečné, například do obce Starý Plzenec, kde se nachází pověřený stavební úřad, není vedena žádná linka (ČSAD autobusy Plzeň a.s., 2016).

4.4.10 Srovnání s obcemi MiR

Tabulka 4: Vybavenost technickou infrastrukturou

	OV	KAN	ČOV	PLYN
Chválenice	A	A	N	A
Letkov	A	A	N	A
Lhůta	A	A	N	N
Losiná	A	A	A	A
Mokrouše	A	A	N	N
Nebílovy	N	A	N	A
Netunice	N	A	N	A
Nezvěstice	A	A	A	A
Starý Plzenec	A	A	A	A
Štěnovický Borek	A	A	A	A
Tymákov	A	A	A	A

Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016

V tabulce 4 je přehledně zobrazeno vybavení obcí jednotlivými složkami technické infrastruktury. Obecní vodovod (OV) je vybudován v 10 obcích – 91 %, kanalizaci (KAN) vlastní 100 % obcí, čistírnu odpadních vod (ČOV) – 5 obcí (45,5 %) a plynové přípojky jsou v 10 obcích – 91 %.

Tabulka 5: Počet párů spojů mezi jednotlivými obci a městem Plzní v jednotlivých dnech

BUS	Prac.dny	Soboty	Ned./sv.	Vlak
Chválenice	19	2	3	
Letkov	14	3	3	
Lhůta	8			
Losiná	37	2	3	
Mokrouše	8			
Nebílovy	12	3	3	
Netunice	12	3	3	
Nezbavětice	5			
Nezvěstice	10	12	12	33/20
Starý Plzenec	25	8	8	33/20
Štenovický Borek	8	3	3	
Tymákov	14	3	3	

Zdroj: Teroplán, 2016

Z další srovnávací tabulky (Tabulka 5) je patrný značný rozdíl mezi jednotlivými obcemi MiR v počtu spojení do krajského města. Nejlépe z hlediska dopravní obslužnosti je na tom město Starý Plzenec a obec Nezvěstice. V těchto obcích je zajištěn dostatečný počet spojů i o víkendech a státních svátcích.

4.5 Vybavenost obce

Kapitola hodnotí obec z hlediska možnosti, typu a počtu domů v obci. Dále se zabývá obecním školstvím a zajištěním lékařské a sociální péče. Popisuje také kulturu a možnosti sportovního vyžití. Obec Chválenice na svém území zajišťuje pouze základní typy občanské vybavenosti – malotřídní základní škola, mateřská škola, obecní knihovna s pobočkou v Chouzovech, úřadovna České pošty, základní obchodní vybavenost (prodejna Západočeského konzumního družstva, řeznictví a kadeřnictví).

4.5.1 Školství

V obci se nachází rekonstruovaná základní škola, jež zajišťuje prvostupňovou výuku (1.-5. třída). Poté musí děti dojíždět a to buď do Plzně, nebo do Nezvěstic (dotováno obcí.) V obci je též mateřská škola otevřená v roce 2012, je ale kapacitně vytížena. Ka-

pacita mateřské školy je pouhých 24 dětí a převis tvořil v roce 2014 dětí 18 (Hon, 2014).

4.5.2 Zdravotnictví

V obci se nenachází zdravotnické středisko, nicméně v budově obecního úřadu je k dispozici lékař. Jedná se o praktického a zubního lékaře. (Chválenice, 2016) V nejbližších okolních obcích (Šťáhlavy, Nezvěstice a Losiná) je zajišťována zdravotnická péče stejného rozsahu. Další lékařští specialisté se v nejbližším okolí nevyskytují a občané Chválenic, tak musí dojíždět do krajského města. Nejbližší možné zdravotnické zařízení je Poliklinika Slovany (12,9 km -autem 13 minut/autobusem 16 minut). Dalším nejbližším zdravotnickým zařízením je Fakultní nemocnice Bory. (14,7 km – autem 17 minut/autobusem 41 minut) (IDOS, 2016).

4.5.3 Kultura

V obci se nachází kulturní zařízení (KZ)- pro potřeby obce je využíván hlavně sál v Restauraci Na radosti. Dále je možné využít církevní prostory nebo odpočinkové místo u rybníka. V KZ pořádají místní spolky různé typy akcí. O vánočních svátcích se pak koná půlnoční mše, jehož součástí je i trumpetový koncert.

Obrázek 16: Fotografie z masopustního průvodu 2015
Zdroj: Chválenice, 2016

4.5.4 Sport a tělovýchova

Na území obce najdeme fotbalové hřiště. Uvažuje se o vybudování multifunkčního hřiště jak pro dospělé tak pro děti. Významně se o sportovní vyžití stará místní spolek Sboru dobrovolných hasičů Chválenice (SDH), jež je celorepublikově považován za kvalitní, co se hasičského sportu týče (Chválenice v roce 2016, 2016).

Dalším sportovním klubem je pak SKK Chválenice. Tento klub pořádá turnaje v kopané a cyklistické nebo pěší výlety.

Obrázek 17: Fotografie z Mistrovství světa v hasičském sportu 2014
Zdroj: Chválenice, 2016

4.5.5 Sociální péče

Sociální péče není ve Chválenicích přímo zajištěna. Poradenství zajišťuje Odbor sociální péče Mag. m. Plzně., který zajišťuje i služby sociálního kurátora. Obyvatelé mohou využít maximálně mobilních sociálních služeb či služeb sociální péče v krajském městě.

4.5.6 Srovnání s obcemi v MiR

Tabulka 6: Jednotlivá zařízení občanské vybavenosti v obcích MiR

	KZ	ZZ	SOC	ZŠ	MŠ
Chválenice	A	A	N	A	A
Letkov	N	N	N	N	N
Lhůta	N	N	N	N	N
Losiná	A	A	N	N	A
Mokrouše	N	N	N	N	N
Nebílovy	A	A	N	N	N
Netunice	A	N	N	N	N
Nezbavětice	A	N	N	N	N
Nezvěstice	A	A	N	A	A
Starý Plzenec	A	A	N	A	A
Štěnovický Borek	A	N	N	N	N
Tymákov	A	N	N	A	A

Zdroj: Regionální Informační Servis, 2016

Kulturní zařízení je v 8 obcích (72,7 %), zdravotnické zařízení nebo lékařská ordinace je v 5 obcích (45,5 %), sociální zařízení není na území ani jedné z obcí mikroregionu, základní škola s prvním stupněm výuky je ve 3 obcích (27,3 %) devítiletou ZŠ mají jen 2 obce (18,2 %)[6].

4.6 Životní prostředí

Kapitola životní prostředí zpracovává problematiku kvality vod, ovzduší, ohrožení hlukem a další negativní vlivy. Zabývá se obecním systémem odpadového hospodářství. Zmiňuje také chráněná přírodní území.

4.6.1 Využití území v obci Chválenice

Celková plocha zemědělské půdy činí 830 ha. Obrázek č. 8 s přidaným grafem ukazuje, že největší část území (75 %) v katastru obce Chválenice (uvažujeme i s místními částmi) je definováno jako orná půda. Jedná se o 748,5 ha. Další, podstatně menší částí

[6] ZŠ (1., 2. stupeň) je v obcích Nezvěstice a Starý Plzenec.

(8%), jsou louky, ty představují výměru 79,84 ha. Zástavba (5%) zabírá pak 49,9 ha. Zalesnění katastru (6,3%), jak smíšenými tak jehličnatými lesy, je vyměřeno 62,87 ha. Většina území katastru obce je tedy využívána k zemědělským účelům (Corine Land Cover For Europe (1990-2006), 2012).

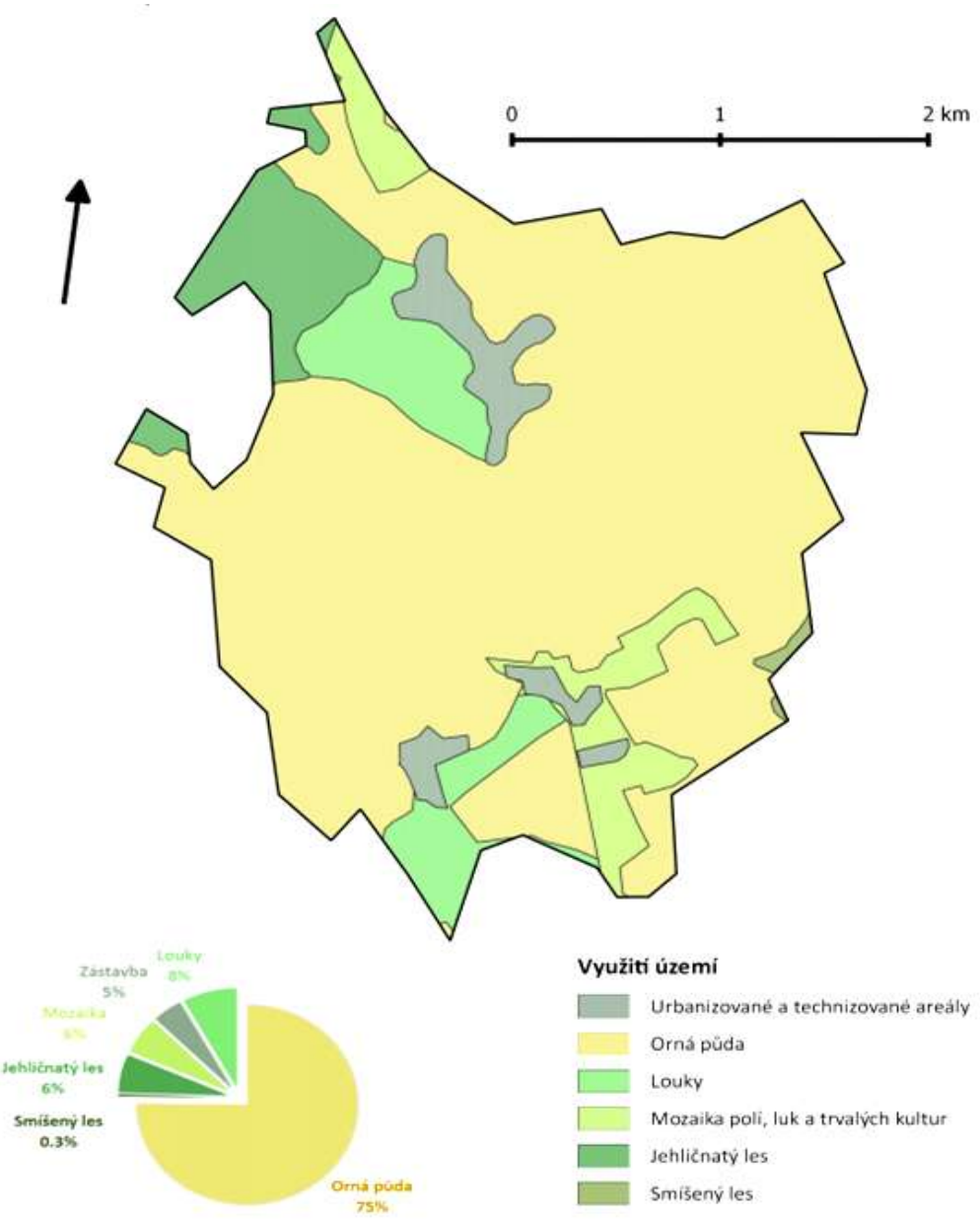

Obrázek 18: Využití území katastru obce Chválenice
Zdroj: Corine Land Cover For Europe (1990-2006), 2012; vlastní zpracování

4.6.2 Stav půdy, vod a ovzduší

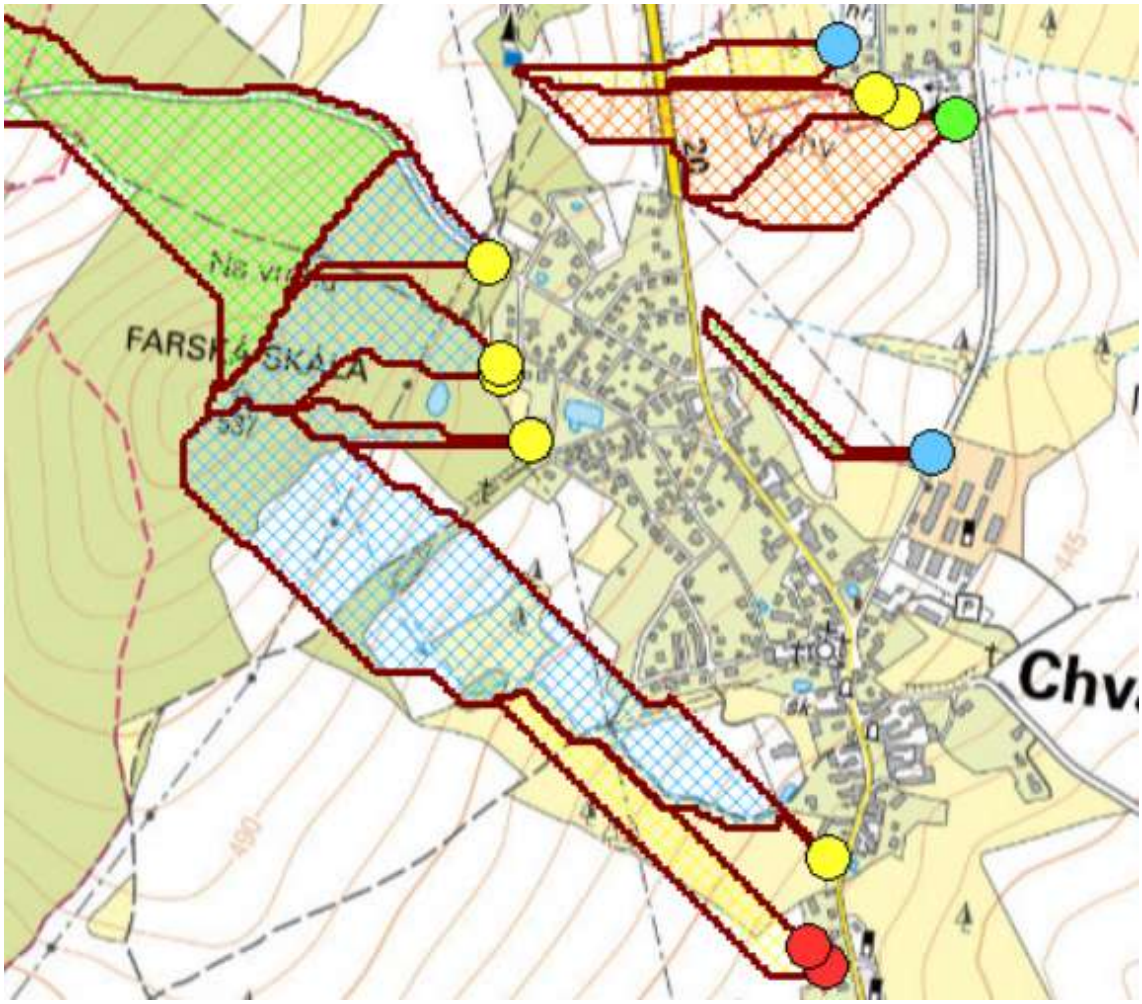

Obrázek 19: Plochy ohrožené erozním smyvem
Zdroj: HYDROEKOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM VÚV TGM, 2014; vlastní zpracování

Na mapě (obrázek 19) jsou vymezeny zemědělské plochy s různou mírou ohrožení erozí. Velmi vysoké riziko erozního smyvu - celkové (červené body) představuje plochu 4,48 ha. Riziko středního ohrožení (žluté body) je na ploše 24,5 ha. Nejmenší plochu – 1,4 ha ohrožuje erozní smyv velmi nízkého rizika (modré bod). Celkově tak ohrožení erozí různého charakteru činí 30,44 ha (Hydroekologický informační systém VÚV TGM, 2014).

Hydroekologický informační systém Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. M. (HEIS VÚV) v roce 2004, označil stav útvarů povrchových vod[7] na území obce jako ekologicky a chemicky rizikový. HEIS VÚV nepředpokládá dosažení dobrého stavu u těchto útvarů. Na území obce je také nedostatečná kvantita podzemních vod.

Podle výsledků měření Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) nedošlo k překročení imisních limitů pro ochranu zdraví. Subjektivně je však kvalita ovzduší vnímána jako mírně znečištěná vlivem silniční dopravy. Kvalita ovzduší není negativně ovlivňována ani vytápěním domácností – 96 % vytápí plynem a využívá také jako doplňkové palivo dřevo.

4.6.3 Odpadová politika

Nakládání s odpady na území obce (všech místních jednotek) je upraveno Obecně závaznou vyhláškou obce Chválenice č. 1/2015. Definuje různé skupiny komunálního odpadu do osmi kategorií (biologické dopady rostlinného původu, papír, plasty včetně PET lahví, sklo, kovy, nebezpečné odpad, objemný odpad a směsný komunální odpad).

V rámci obce Chválenice najdeme čtyři sběrná místa, v místních částech Želčany a Chouzovy existuje vždy po jednom sběrném místě. Na těchto místech jsou umístěny zvláštní barevně odlišené nádoby, kam lze ukládat papír, sklo (zelené, bílé) a plasty/PET lahve. Biologický odpad rostlinného původu je možné ukládat vždy ve středu a sobotu v obci Chválenice. Nejbližší sběrný dvůr se nachází v obci Šťáhlavy (vzdálené cca 4 km). Sběr a svoz nebezpečného a objemného odpadu zajišťuje obec dvakrát ročně. (Usnesení zastupitelstva č.1/2015, 2015)

4.6.4 Významné krajinné prvky

V katastru obce nenalezneme zvláště chráněná území ale podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny se zde nachází významné krajinné prvky (VKP). Konkrétně se jedná o lesní komplex kolem Farské skály, jihovýchodní okraj lesa na Nezvěstické

[7] Útvar povrchové vody je vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, například v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku.

hoře a izolované lesíky na jihozápadě a jihu. Dalšími krajinnými prvky jsou vodní toky – Olešenský potok s levým přítokem (Farský kanál), Nezbavětický potok, rybníky východně od obce s vegetačním doprovodem, Ve Volší s remízem, pod Farskou skálou, Velký rybník, rybník Jasanka a rybník v Želčanech. (Územní plán Chválenice, 2010)

4.7 Správa obce

Kapitola shrnuje informace o činnosti obecního úřadu, správní činnosti, které vykonává atp.

4.7.1 Obecní úřad a kompetence obce

Obec vznikla podle zákona č. 367/1990 o obcích ve znění pozdějších předpisů dnem voleb do obecního zastupitelstva v roce 1990, funkce obce jsou vykonávány ve znění zákona č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nadstandartní služby obec svým obyvatelům neposkytuje.

- Zastupitelstvo – 9 členů včetně starosty
    - Finanční výbor zastupitelstva – 5 členů včetně předsedy
    - Kontrolní výbor zastupitelstva – 5 členů včetně předsedy
- Rada

Chod obce zajišťuje devět, resp. deset zaměstnanců, kteří jsou zaměstnaní na různé pracovní smlouvy. Konkrétně se jedná o pozici úředníka územně samosprávného celku a technického pracovníka, kteří jsou zaměstnáni na plný úvazek. Dalšími zaměstnanci obce jsou – tři knihovnice, kronikář, správce webových stránek obce (všichni zaměstnáni na dohodu o provedení práce) a uklízečka a účetní (zaměstnáni na dohodu o pracovní činnosti). Sezónně (duben – září) je na úklid veřejného zaměstnán prostranství jeden pracovník.[8]

[8] Informace poskytnuté úřednicí územně samosprávné jednotky.

4.7.2 Hospodaření obce

Následující graf (Obrázek 20) ilustruje vývoj obecního rozpočtu, který vykazuje v posledních dvou letech (2014, 2015) významný přebytek. Přičíst to můžeme rostoucím příjmům v souvislosti se změnou rozpočtového určení daní v roce 2013.

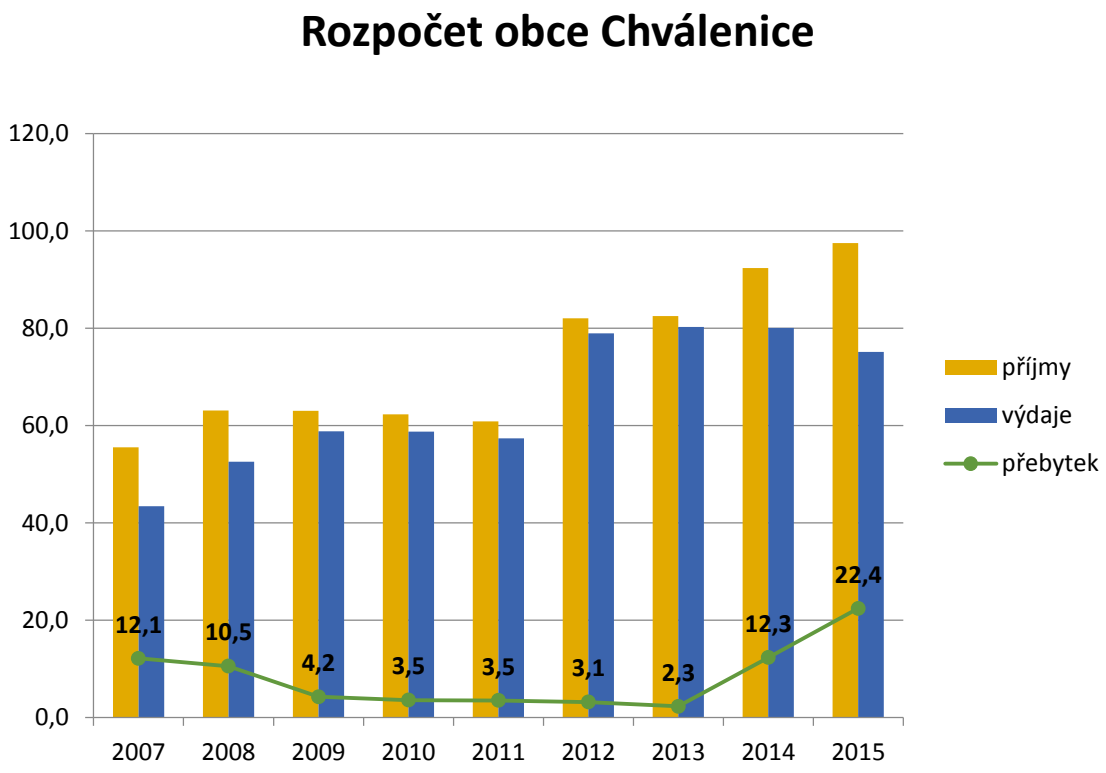

Obrázek 20: Vývoj rozpočtu
Zdroj: Rozklikávací rozpočet obce, 2015; vlastní zpracování

V následujícím grafu (Obrázek 21) je zobrazen objem získaných dotací za jednotlivé roky. Červeně zbarvené části sloupů jsou investiční transfery, které nejsou účelově vázány. Modré zabarvení reprezentuje objem neinvestičních transferů od veřejných rozpočtů úrovně ústřední a územní. Tyto dotace je možné použít k účelům exaktně vymezených zákonem (Předpis č. 323/2002 Sb., 2016).

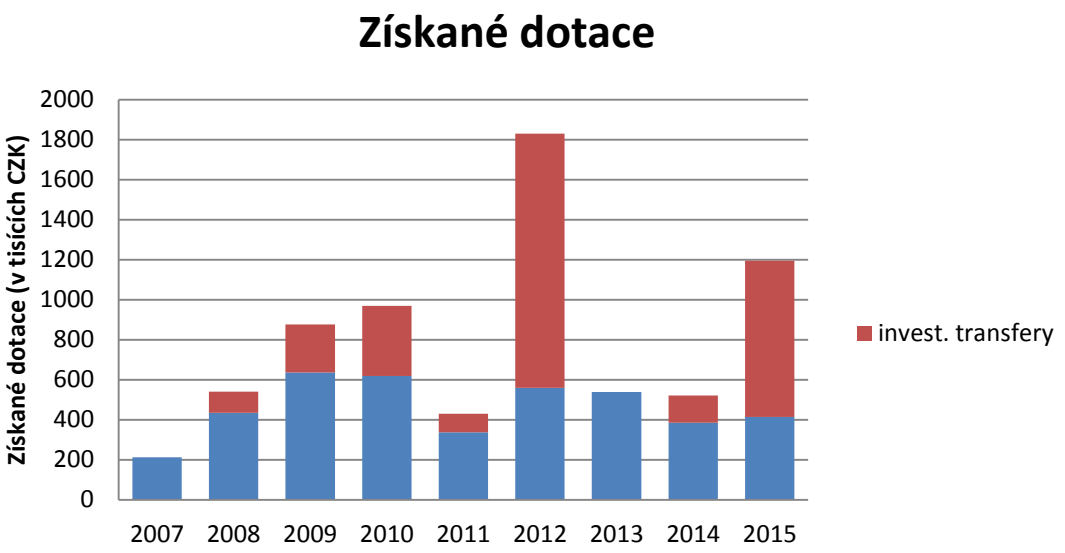

Obrázek 21: Přijaté dotace
Zdroj: Rozklikávací rozpočet obce, 2015; vlastní zpracování

Přijaté dotace obec využila k těmto záměrům[9]:

1. Vybudování střešní konstrukce a krovu školní budovy – 1 mil. Kč (2012)
2. Oprava hasičského vozu SDH Chválenice – 250 tis. Kč (2014)
3. Domovní kompostéry – 782 tis. Kč (2015)

Přislíbené a neprofinancované dotace:

1. Oprava místní komunikace ve Chválenicích – 290 tis. Kč (profinancování do konce r. 2017)
2. Oprava chodníku u komunikace I/20 – 235 tis. Kč (přislíbeno 4/2016)
3. Pořízení osobního automobilu pro účely obce – 450 tis. Kč (přislíbeno 4/2016)

[9] Informace poskytnuté úřednicí územně samosprávné jednotky.

4.7.3 Aktivity MiR v obci Chválenice

Aktivity MiR jsou dobře vidět v obci v podobě krytých sezení – lavičky, stojany na kole, mapy mikroregionu s vyznačenými různě důležitými turistickými místy. Na území obce bylo v roce 2010 vytvořeno dětské hřiště v lokalitě u velkého rybníka. Jedná se o moderní a bezpečné herní prvky umístěné v místě, které bylo tradičně využíváno pro volnočasové aktivity. V roce 2011 v rámci projektu Nákup a vybavení pro zásahové jednotky SDH obcí MiR si obec pořídila pracovní stejnokroje, různé součástí výstroje a technické vybavení. V témže roce byly rekonstruovány obě autobusové čekárny.

5 Dotazníkové šetření

Následující kapitola popisuje kvalitativní šetření pomocí dotazníku, které bylo v rámci této bakalářské práce uspořádáno. Celkem bylo distribuováno padesát dotazníku, k vyhodnocení se vrátilo třicet dva. Šetření bylo konáno mezi 1. a 13. dubnem 2016. Způsob výběru respondentů probíhal metodou sněhové koule.

5.1 Položené otázky

Otázky položené respondentům[10] se týkaly toho, zda mají v obci Chválenice trvalé bydliště a jak dlouho v obci žijí. Dále, zda pracují mimo obec a pokud ano, jakým způsobem se do místa práce či studia dopravují. Výsledky dotazníku také zodpovídají otázky týkající se míry a způsobu zapojení občanů obce do společenského a politického dění v obci. Nakonec dotazník zjišťuje (pomocí stupnice 1-5), jestli jsou respondenti spokojeni s životem v obci.

5.1.1 Výsledky šetření

Z výsledků[11] dotazníkového šetření vyplývá, že z 32 respondentů žije trvale v obci Chválenice 26 obyvatel, tedy 81 %. Průměrný respondent vykazoval tyto znaky - patří do věkové kategorie 51-60 let a žije v obci více než 10, ale méně než 15 let. Věkový průměr obyvatel obce se pohybuje okolo 38,8 let, tedy dotazovaní jsou výrazně starší.

Důvodem takového výsledku může být metoda zvolená pro šíření dotazníku – distribuce dotazníku byla zajištěna osobou patřící do stejné věkové kategorie jako průměrný respondent. Druhým možným vysvětlením je ochota starších občanů na participaci při výzkumu.

Mimo obec vyjíždí do školy nebo do zaměstnání 47 % respondentů. Dle statistik je toto číslo mnohem vyšší a pohybuje se okolo 76,9 %, resp. 79,3 %. Rozdílnost ve výsledku

[10] Vzor dotazníku je v příloze A.

[11] Kompletní tabulka odpovědí je v příloze B.

můžeme opět přičíst vyššímu věkovému průměru respondentů, kdy tito občané jsou již v důchodovém věku.

Při zjišťování hodnocení přírodního prostředí obce bylo zvoleno odpovídání pomocí známkování, kdy 1 znamenala nejlepší, a 5 bylo hodnocení nejhorší. Respondenti odpovídali v průměru známkou 2, což je poměrně dobrý výsledek. Téma přírody zmínilo v otevřených otázkách 6 dotázaných. Všichni vyjádřili na okolní krajinu/les pozitivní názor, většinou pak hrdost.

Spolkový život obce a zájem o veřejné dění můžeme hodnotit jako uspokojivý. Z 6 spolků působících v obci je nejčastější členství v SDH (8 respondentů, 25 %). Protiklad k SDH představuje ČSŽ, ČSCH a MS, ve kterých je členství méně obvyklé.

Služby v podobě zásobování vodou a nakládání s odpady byly opět hodnoceny známkováním. Z vyhodnocení plyne, že s těmito službami jsou občané vcelku spokojeni, neboť zásobování pitnou vodou získalo v průměru známku 2 a odpadové hospodářství 2,2. Obyvatelé vyjádřili spokojenost s kvalitou vody a nikdo se nevyjádřil negativně ohledně nakládání s odpady.

Negativně je vnímána dopravní zátěž související s průtahem obce. Jako jeden z hlavních problémů jej zmínilo 29 občanů, tedy 90 % respondentů. Svoji nespokojenost vyjadřovali také prostřednictvím otevřené otázky týkající se negativ v obci. Silnice představuje zátěž pro většinu dotázaných z hlediska nadměrné hlučnosti, prašnosti, nebezpečí plynoucí z průjezdu zejména těžkých nákladních aut. Průměrná známka v otázce týkající se největších vlivů na kvalitu života byly exhalace hodnoceny známkou 4,7 a hluk získal 4,6. Hodnocení probíhalo opět známkováním.

Spokojenost s dostupností zdravotní péče byla průměrně hodnocena známkou 3. Dva respondenti pak zmiňují dostupnost jako největší problém obce.

Jako nejvýznamnější obecní památku zvolili občané kostel sv. Martina. V odpovědi na otázku, čím se může obec pochlubit, zmínilo 17 obyvatel (53 %) právě tento kostel.

5.2 SWOT analýza

Matice SWOT představuje koncepční rámec pro systematickou analýzu, který usnadňuje porovnání vnějších hrozeb a příležitostí s vnitřními silnými a slabými stránkami organizace, týmu či projektu. SWOT se tedy dělí na: S (Strenghts) – silné stránky a výhody oproti ostatním; W (Weakness) – slabé stránky a slabiny; O (opportunities) – příležitosti nebo možnosti; T (Threats) – hrozby a nežádoucí ohrožení.

5.2.1 Silné stránky

- Poloha obce – malá vzdálenost od krajského města Plzně (periferie města - 8 km/7 min., centrum – 15 km/17 min.)
- Okolí obce – relativně nezničená kulturní krajina, výšková rozmanitost (pahorkatina), západní strana obce přímo navazuje na les
- Sportovní vyžití – v obci spolky SDH a SKK, fotbalové hřiště, cyklistické a turistické trasy
- Plochy pro novou výstavbu – územní plán obce vymezuje celkem 17 zastavitelných ploch (s rozlohou 23,7 ha), na kterých by mohlo být postaveno okolo 210 nových domů
- Obecní spolky – v obci existuje 5 spolků (SDH, SKK, ČSCh, MS Skála, SChŽ), které se snaží rozvíjet sportovní a kulturní život v obci
- Vzdělávací zařízení – obec zřizuje základní školu (1. – 5 třída) a mateřskou školu

5.2.2 Slabé stránky

- Silnice I/20 – negativně ovlivňuje životní, sociální a kulturní prostředí obce, z povahy urbanistické, dopravní a hygienické je významnou závadou
- Místní komunikace – většina cest v obci spadá do kategorie polních cest, menší část je pak vysypaná štěrkem (netýká se silnic I/20, III/18329, III/1771, III/1775)

- ČOV – existence pouze dešťové kanalizace, ÚP popisuje odkanalizování obce a zmiňuje plán na výstavbu kanalizace splaškové zakončené ČOV – není ale definován časový horizont

- Veřejná doprava – spojení v pracovní dny s krajským městem je dostatečné pouze v ranních a poledních hodinách ve směru Chválenice-Plzeň, v odpoledních hodinách pak existuje vyhovující spojení v opačném směru, spojení o víkendu a státních svátcích zajišťují dva páry spojů a je tedy zcela nedostatečné

5.2.3 Příležitosti

- Turistický potenciál – v obci a jejím blízkém okolí řada významných historických památek (kostel sv. Martina, hrad Radyně, zámek Kozel aj.), v obci se nachází turistická ubytovna a tři restaurační zařízení, cyklotrasy, trasy KČT

- Kultura – kostel sv. Martina je architektonickou dominantou kraje, možnost pořádání kulturních akcí

5.2.4 Hrozby

- Přeložka silnice – plánovaný obchvat může nenávratně zdevastovat okolí lesa pod Farskou skálou, spory uvnitř obce (obyvatelé žijící v horní části obce nesouhlasí s vybudováním přeložky) přímé napojení obce s lesem bude ztraceno

- Nedostatečná kvantita podzemních vod – zásobení vodou z místních vrtů nelze využít pro celou obec, část domácností bez napojení na vodovod využívá vlastních studen, jež v bezesrážkových obdobích vysychají

- Rozvojové plochy – velikost navržených ploch pro novou výstavbu představuje riziko z hlediska proměny sociální struktury obyvatel, další hrozbou je nevyhovující technická infrastruktura a základní občanská vybavenost

5.3 Diskuze

Tato část prezentuje možná řešení problémů v obci Chválenice. Dotazníkové šetření identifikovalo dopravu v obci jako nejproblematičtější. Přes 90 % respondentů ji vnímá jako nejvýznamnější negativní vliv na kvalitu života v obci. Proto se navrhovaná řešení budou věnovat různým způsobům jejich řešení. Pro snadnější vymezení jsou rozdělena na tzv. měkká (soft) a tvrdá (hard) řešení.

5.3.1 Měkká řešení

Zákon 258/2000 Sb. stanovuje, že snížení hlukové zátěže leží na bedrech vlastníka či provozovatele komunikace. V případě komunikace I/20 je to ŘSD. Existuje několik opatření na zmírnění zejména zátěže hlukové:

Aktivní

- Snížení rychlosti – účinné opatření, které zajistí pokles hladiny hluku cca o 1,2 dB při snížení rychlosti o 10 km/hod. a cca 2,5 dB při snížení rychlosti o 20 km/hod.
- Snížení intenzity dopravy, nebo alespoň omezení těžké nákladní dopravy – jedná se většinou o změnu organizace dopravy spojené s výstavbou nové komunikace. Pokles hladiny hluku je až o 3,5 dB.
- Výměna krytu vozovky za tzv. drenážní koberec - pohlcuje hluk vznikající na styku kola s vozovkou – dokáže po realizaci snížit hlukové zatížení cca o 3 dB.
- Obec může také nynější situaci řešit vybudováním přechodů pro chodce v horní a dolní části obce.

Pasivní

- Protihlukové zdi – je nutno je vybudovat mezi vozovkou a chráněnou zástavbou. Pohlcují nebo odráží hluk. Navrženy jsou na základě projektové dokumentace z různých materiálů a z různých tvarů a výšek. Ve stísněném prostoru zastavěného území je lze použít pouze výjimečně. Při správném navržení lze docílit útlumu až cca 10 dB.

- Výměna oken – při nemožnosti realizace výše uvedených protihlukových opatření v chráněném venkovním prostředí, umožňuje zákon 258/2000 Sb. ve druhém pořadí zajistit snížení nadměrného hluku alespoň v chráněném vnitřním prostoru staveb, prostřednictvím výměny méně kvalitních oken za kvalitní s vyšší vzduchovou neprůzvučností cca 35 dB. Toto opatření se jeví v současnosti jako nejreálnější (Návrh principů řešení problematiky hluku v Jihomoravském kraji, 2014).

5.3.2 Tvrdá řešení

Mezi tvrdá řešení řadíme ta, která mění průběh liniových staveb umístěných ve volné krajině nebo v sídlech. Jedná se hlavně o obchvaty obcí, zatunelování nebo přemostění.

5.3.3 Obchvat Chválenic

Silnice I/20 v úseku od MÚK Chválenice až k obci Seč je z důvodu nižší prognózované intenzity dopravy navržena jako dvoupruhová, směrově nerozdělená komunikace. V rámci této stavby je uvažována jedna mimoúrovňová křižovatka MÚK Chlum a dostavba MÚK Chválenice, která je součástí výstavby přeložky předešlého úseku. V průběhu stavby je nutné vhodnými opatřeními omezit střet s plochami obytnými a rekreačními. Investor by měl tedy zajistit ochranu stávající zeleně, která po dokončení obchvatu zajistí vhodnou hygienickou clonu mezi plánovanou silnicí a jmenovanými plochami. Na navrhovanou stavbu je již zpracována studie z dubna 1997, která byla aktualizována v listopadu 2009. Posouzení vlivu na životní prostředí - Environmental Impact Assessment (EIA) bylo vydáno v srpnu 1998 se souhlasným stanoviskem. Nicméně schází ještě mnoho významných kroků k dokončení projektu. Pro vybudování obchvatu je nutný souhlas s investičním záměrem (IZ), vydání územního rozhodnutí (UR), stavební povolení (SP) a dále zahájení stavby a její uvedení do provozu. Stavba je součástí přeložky v úseku dálnice D5 – obec Seč. V rámci přípravy celého projektu je však v současné době řešen pouze obchvat obce Losiná. Záměr celého projektu na další části celého úseku zatím není aktuální.

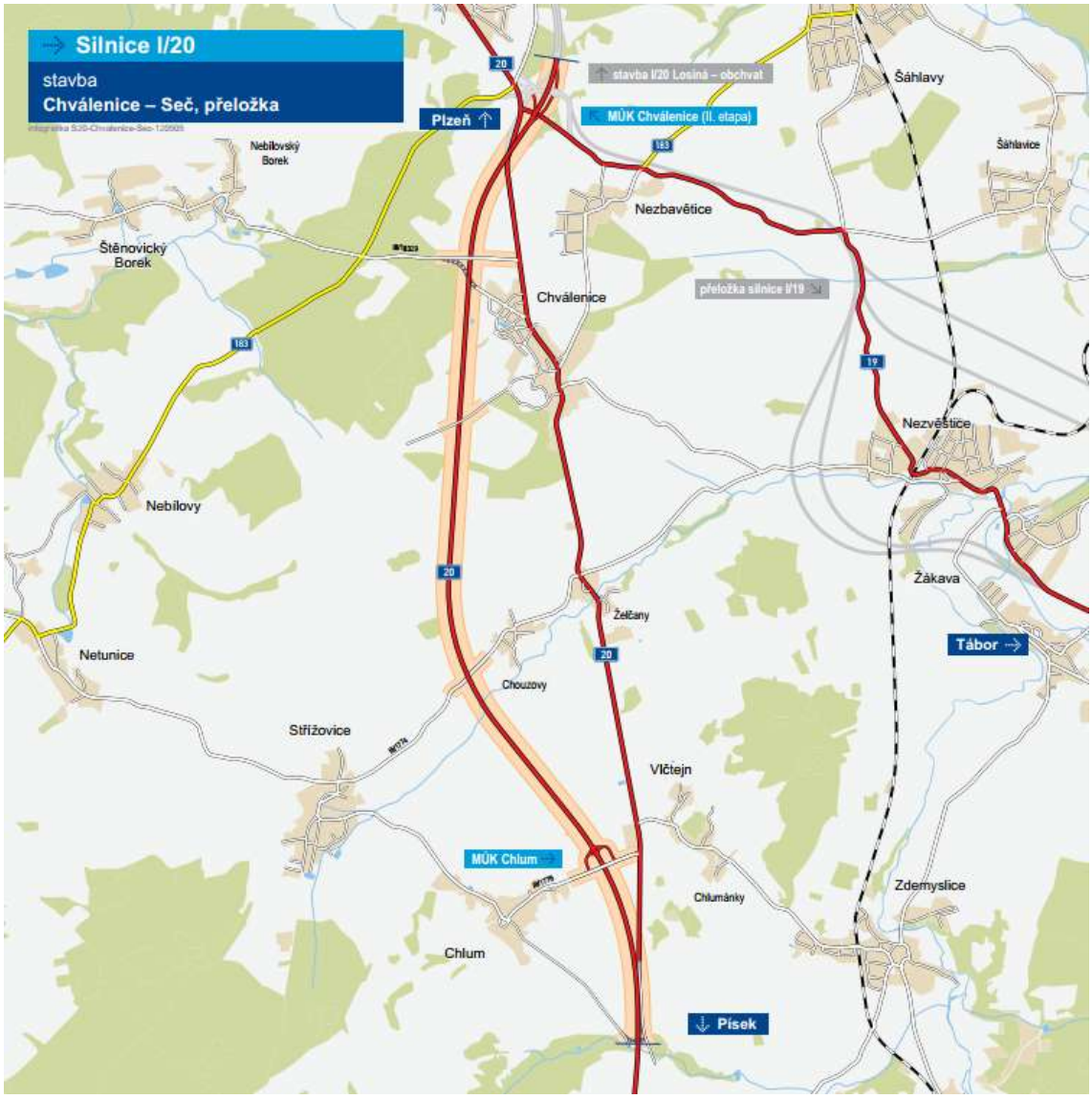

Obrázek 22: Přeložka silnice I/20
Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2004

6 Závěr

Bakalářská práce – Socioekonomická analýza obce Chválenice, definuje cíle v podobě zpracování sekundárních dat a jejich porovnáním s obcí Chválenice a s obcemi, jež jsou členy dobrovolného svazku obcí – Mikroregion Radyně (MiR). V praktické části jsou zpracovány v oddělených kapitolách oblasti charakterizující území obce Chválenice a komparace s obcemi MiR. Podobným způsobem je zpracována další charakteristika obyvatelstva, hospodářství, infrastruktury, vybavenosti, životního prostředí a správy obce. I tyto kapitoly jsou poměřovány s obcemi MiR.

Analýza SWOT identifikuje silné a slabé stránky obce, příležitosti ale také hrozby ohrožující její další rozvoj. Analýza touto metodou je provedena jen pro obec Chválenice, není tedy vytvořeno dalších 12 matic SWOT pro jednotlivé obce MiR. Dalším způsobem, který umožňuje definovat rozvojové problémy obce, bylo provedené dotazníkové šetření. Šetření stejně jako analýza SWOT není zpracováno pro všechny členy MiR.

Na základě dotazníkového šetření byl jako jeden z největších negativních vlivů na kvalitu života v obci identifikován problém s automobilovou zátěží. Jelikož je toto negativum pro občany významné, byly navrženy možné způsoby, jak zmírnit dopady nadměrné automobilové dopravy v obci v podobě zvýšené hlukové a vizuální zátěže.

Nejlepším možným řešením je pro obec vybudování obchvatu. Silniční přeložka jako jedno z tzv. tvrdých opatření není jednoduše realizovatelné a je časově nákladné. Proto byly vyjmenovány opatření tzv. měkkého charakteru, které alespoň částečně zmírní dopady nadměrného dopravního zatížení průtahu obcí.

Navržená opatření, stejně jako celá bakalářská práce bude poskytnuta starostovi obci pro kritické posouzení.

7 Seznam použité literatury

1 BINEK, Jan. 2008. Hospodaření s majetkem obcí. Brno. Dizertační práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jan Šelešovský.

2 BINEK, Jan. 2009. Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-0-8.

3 Celostátní sčítání dopravy 2010 [online]. 2010. Praha: Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx

4 Corine Land Cover For Europe (1990-2006). 2012. 2006. Copenhagen: EEA.

5 CRR Mapový server [online]. 2015. [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php

6 ČERBA, Otakar. 2007. Geografie sídel: Přednáška z předmětu KMA/SGG [online]. Plzeň [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://old.gis.zcu.cz/studium/sgg/Materialy/Geografie_sidel.pdf

7 ČESKÁ REPUBLIKA, Zákon o obcích. 2000. In: Sbírka zákonů. Praha, číslo 128. Dostupné také z: https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=128~2F2000&rpp=15#seznam

8 Český statistický úřad [online]. 2016. Praha: ČSÚ [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz

9 ČSAD autobusy Plzeň a.s. [online]. 2016. Plzeň: ČSAD [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://www.csadplzen.cz

10 HRUŠKA, Vladan. 2011. České strategické plánování rozvoje venkova v politickém a plánovacím diskurzu. Urbanismus a územní rozvoj [online]. XIV(3), 7-12 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2011/2011-03/02_ceske.pdf

11 HYDROEKOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM VÚV TGM: VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T.G.MASARYKA, VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE. 2014. Praha: VÚV TGM, v.v.i.

12 Chválenice [online]. 2016. Chválenice: Obec Chválenice [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://www.chvalenice.cz/

13 Chválenice v roce 2016. 2016. Fire SPORT [online]. Praha: Fire SPORT [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://www.firesport.eu/tym-zeny-chvalenice-54950.html&rok=2016

14 IDOS [online]. 2016. Praga: Mafra a.s. [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://www.idos.cz

15 IZAKOVIČOVÁ, Zita. 2002. Enviromentálne limity regionálneho rozvoja. Acta environmentalica universitatis comenianae (Bratislava) [online]. Bratislava [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: https://staryweb.fns.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/actaenvi/ActaEnvi_2002_suppl/05_Izakovicova.pdf

16 JOHNSTON. 1994. The Dictionary of human geography. 3. Oxford: B. Blackwell.

17 Klasifikace stavu povrchu silnic I. a II. třídy [online]. 2011. Plzeň [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: http://mapy.kr-plzensky.cz/gis/silnice_stav_povrchu/

18 KLUFOVÁ, Renata. 2015. Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-733-1.

19 KUBEŠ, Jan a Radim PERLÍN. 1998. Územní plánování pro geografy. Praha: UK Praha.

20 KUTSCHERAUER, Alois. 2014. ANALÝZA DAT V REGIONALISTICE: SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY A PROGNÓZY NA PODPORU REGIONÁLNÍHO ROZVOJE. 2. Ostrava: VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA.

21 Metoda nabalování. 2012. In: Vyzkumy.knihovna.cz [online]. Brno: Kabinet informačních služeb a knihovnictví [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://vyzkumy.knihovna.cz/ucebnice/vyber-vzorku-v-kvalitativnim-vyzkumu

22 Mikroregion Radyně [online]. 2016. Plzeň: Mikroregion Radyně [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://www.mikro-radyne.cz

23 Mikroregion Radyně: 1999 - 2014. 2014. Plzeň: Mikroregion Radyně.

24 Mikroregiony: Mikroregion Radyně. 2016. Regionální informační servis [online]. Praha: RISY [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://www.risy.cz/vyskakovaci-okno-mikroregiony?id=439&language=Cs

25 Místní akční skupina. 2011. EAGRI [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/

26 Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 [online]. 2006. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/26839/Narodni_strategicky_plan_rozvoje_venkova.pdf

27 Návrh principů řešení problematiky hluku v Jihomoravském kraji. 2014. In: . Brno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 1, číslo 1.

28 Nová definice malých a středních podniků: Uživatelská příručka a vzor prohlášení [online]. 2006. Evropská společenství [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://www.czechinvest.org/data/files/definice-msp-uzivatelska-prirucka-4128-cz.pdf

29 OpenStreetMap. 2014. OpenStreetMap.

30 PERLÍN, Radim a Martina HUPKOVÁ. 2010. Venkovy a venkované: doprovodná publikace k výstavě .. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-87147-27-6.

31 PERLÍN, Radim. 2013. Vymezení venkova pro potřeby PRV. Geography.cz [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://geography.cz/wp-content/uploads/2013/02/Perl%C3%ADn-vymezen%C3%AD-venkova-pro-pot%C5%99eby-PRV.pdf

32 Politika územního rozvoje České republiky. 2006. Urbanismus a územní rozvoj [online]. IX(3) [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2006/2006-03/30_politika_UR.pdf

33 Portál digitální správy: veřejné správy Plzeňského kraje [online]. 2016. Plzeň: Krajský úřad Plzeňského kraje [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/doprava-a-silnicni-hospodastvi/

34 Postavení venkova v krajích ČR [online]. 2009. Praha [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni_venkova_v_krajich_cr

35 Předpis č. 323/2002 Sb.: Vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě. 2016. In: . Praha: Ministerstvo financí České republiky, číslo 17.

36 Regionální Informační Servis: RISY.cz [online]. 2016. Praha: Centrum pro regionální rozvoj České republiky [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://www.risy.cz

37 Rozbor udržitelného rozvoje území Chválenice. 2014. Brno. Dostupné také z: https://www.plzen.eu/Files/MestoPlzen/web2013/Obcan/urad/verejne_dokumenty/uzemni_plan/2015/150626_RURUobceChvalenice-2014.pdf

38 Rozklikávací rozpočet obce [online]. 2015. Praha: Rozpočet veřejně o.s. [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://www.rozpocetobce.cz/

39 Ředitelství silnic a dálnic ČR [online]. 2004. ŘSD [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: https://www.rsd.cz/rsd/rsdcat.nsf/0/C885340B1087871FC1257A37006AFC5F/$file/s20-chvalenice-sec.pdf

40 SANKOT, Jiří. 2015. Pod Farskou skálou: Krajina - Lidé - Historie - Novinky. Chválenice: Obec Chválenice.

41 SUCHOPÁROVÁ, Lenka. 2006. Vývoj českého venkova po roce 1989 [online]. [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/20329. Vedoucí práce Radomír Havlík.

42 SVOBODOVÁ, Hana a Antonín VĚŽNÍK. 2014. Úvod do geografie venkova [online]. Brno: Masarykova univerzita [cit. 2016-05-16]. ISBN 978-80-210-6943-5. Dostupné z: http://is.muni.cz/elportal/?id=1192704

43 SVOBODOVÁ, Hana. 2009. Faktory rozvoje venkova v podmínkách České republiky. Brno. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Václav Toušek.

44 Teroplán: Jízdní řády [online]. 2016. [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: http://www.teroplan.cz

45 Územní plán Chválenice. 2010. In: . Plzeň: Útvar koncepce a rozvoje města Plzně, ročník 2010, číslo 1.

46 Vymezení venkovských obcí v Česku. 2009. Deník veřejné správy [online]. Praha: Triada [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068

47 Živnostenský rejstřík: Vyhledání podnikatelského subjektu. 2016. Živnostenský rejstřík [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND

48 Usnesení zastupitelstva č.1/2015. 2015. In: . Chválenice: ObÚ Chválenice, číslo 1.

49 Územní studie Plzeň - Jihovýchod. 2009. Plzeň: Krajský úřad Plzeňského kraje.

50 Cykloatlas on-line. 2014. Cylkoserver [online]. [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: http://www.cykloserver.cz/cykloatlas/#pos=49.64988P13.48549P14

8 Seznam příloh

*Příloha **A*** – Vzor dotazníku

*Příloha **B*** – Souhrnná tabulka odpovědí

*Příloha **C*** – Akce a aktivity Mikroregionu Radyně

*Příloha **D*** – Shrnutí činnosti MiR do roku 2015